

POSTÁS DOLGOZÓ

A POSTÁSOK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

3. SZÁM

1989. MÁRCIUS

ÁRA: 3 FORINT

A sikeres béralku eredménye a tervezettnél nagyobb bérfejlesztés

Az éves bérfejlesztés felhasználási javaslata hosszú előkészítő munka után került szakszervezetünk elnöksége elé. Múlt havi számunkban ismertettük a népgazdasági szintű bérszabályozás megváltozását. (A gazdálkodó szervezeteket a bérek növelésében központi előírások nem korlátozzák; annak mértékét maguk döntenek el, teljesítményüktől és adóviselő képességüktől függően.)

Ezek természetesen megváltoztatták az éves terv szakszervezeti véleményezésének eddigi gyakorlatát is. A tervtárgyalás az érdekvédelem egyik legfontosabb területévé vált. Ennek során határozzák meg a dolgozók béremelését és szociális, kulturális juttatásait, valamint a munkakörülmények alakulását.

sén megvitattott. Ekkor a kv a bérfejlesztéssel kapcsolatban úgy foglalt állást, hogy annak 9 százalékos mértékét küszöbértéknek, kiindulópontnak tekintti. A központi vezetőség és a Magyar Posta vezetősége között megegyezés jött létre két igen fontos kérdésben. Az egyik: valamennyi postás dolgozó január 1-jével az éves bérfejlesztés terhére soron kívül 3 százalékos, de minimum 300 forint alapbér-emelésben részesül, illetve már részesült. A másik fontos kérdés pedig az volt, hogy az éves bérfejlesztés felosztásának tárgyalása előtt a posta megvizsgálja a 9 százalékos meghaladó adózatlan (vállalati adó nélküli) bérfejlesztés lehetőségét, mivel január végén, február elején már 15 százalék körüli inflációval kellett számolni.

mechanizmus új eleme is erre ösztönöz. Ugyanis: amennyiben a postaszerv az egyéb bérek bázisbértömegét csökkenti, a csökkentés felével növelheti a teljes munkaidős dolgozók átlagbérét.

Összességében postaszinten mintegy 13 százalékos átlagbér-emelés valósítható meg, ha

- az éves tervben előírt zott teljesítményt, hozzáadott érték-növekményt a posta eléri;
- a képzett összlétszám nem növekszik.

Szakszervezetünk elnöksége — hogy a célul tűzött bérfejlesztés megvalósuljon, a központi vezetőség januári ülésének állásfoglalását megerősítve — felhívja a szakszervezeti bizottságokat, tegyenek meg mindent a gazdálkodásban meglévő helyi tartalmak, hibák feltárására és felszámolására. Szorgalmazza a területi szakszervezeti bizottságok olyan belső szabályozás kialakítását, illetve azok olyan irányú módosítását, amelyek alkalmasak a végrehajtás felé a követelmények megfelelő közvetítésére, a végrehajtás mozgásterének erősítésére.

Követelményrendszer

A népgazdasági szabályozó-változás igényelte a postai belső bérszabályozás felülvizsgálatát. Komoly vita — érvek és ellenérvek — után a már harmadik éve működő rendszer korszerűsített formája osztja el újra a bért a postaszervek között.

Régi elemei:

○ a távközlési fejlesztési feladatokhoz átlag kb. 2 százalékos bérfejlesztés kapcsolódik. A konkrét mértékek az érdekelt postaszervek között jelentősen szóródnak a feladat nagysága, postaszervi sajátosság, eltérő kvalifikációs igény miatt;

○ a forgalmi relatív mutatóhoz — amely fél százalékkal szigorúbb a tavalyinál — 2 százalékos bérfejlesztés — vagyis a múlt évi mérték kétszerese — kapcsolódik. A Budapesti Postaigazgatóság, valamint a Hírlap- és Postaszállítási Igazgatóság által elnyerhető bérfejlesztés 4 százalékos;

○ a nyereségkitermelést ösztönző szabályozási elemhez maximum 3 százalékos bérfejlesztés köthetik. Ha a megtermelt dolgozói érdekeltség eléri a bérköltség 2,5 százalékát, ezen felül a mutató minden 0,1 százalékos javulásához 0,1 százalékos bérfejlesztés kapcsolódik;

○ a feltételhez nem kötött bérfejlesztés a postaszervek döntő hányadánál 4,46 százalékos. Általános elv volt, hogy

összességében legalább 10 százalékos bérfejlesztés minden postaszerv számára elérhető legyen. Figyelembe véve az új technika, új műszaki szolgáltatások bevezetésében a PKI és a KTH meghatározó szerepét, bérfejlesztésüket 1,5 százalékkal megemelték kapták.

Új eleme a szabályozásnak az egyéb bér megtakarításához kapcsolódó átlagbér-növelési lehetőség — amelyet már ismertettünk.

A bérmechanizmus egyes elemei által közvetített elvárások — el kell ismerni — szigorúak, magas követelményt támasztanak. Ehhez tudnunk kell azt is, hogy az elosztható 13 százalékos bérfejlesztés csak úgy, és olyan mértékben használható fel, ahogyan annak már ismertettelt feltételei megteremtődnek. Ezért az elnökség felhívja a tszb-eket, szb-eket, kísérik figyelemmel, s a félévi tapasztalatok alapján a szakmával közösen tekintsék át, hogy a kialakított követelményrendszer által közvetített célok hogyan realizálódnak.

Bérgazdasági és irányelv

Az elmúlt évekhez hasonlóan az idén is minimális mértékű a központi bérgazdasági, a felhasználási irányelvek pedig szabad mozgásteret nyújtanak.

A VII. ötéves tervi bér- és jövedelempolitikai irányelvek ezen időszakra irányozták elő a pénzkezelési és a biztonsági pótlékok karbantartását. A két pótlék módosítása mintegy 60 millió forintot igényel.

Szakszervezetünk elnöksége a forrással és a kollektív szerződési javaslattal — úgy, hogy az a kollektív szerződés éves módosító vitáján részt vehessen — egyetértett. Támogatta az utazószemélyzet munkahelyi pótlékával kapcsolatosan azt az elhatározást, hogy arra a kiküldetési díjról szóló minisztertanácsi rendelet módosítását követően kell visszatérni.

Ugyancsak a forrásmegoldás tekintetében foglalkozott elnökségünk a törzsgárdaszabályzat, illetve a törzsgárda intézményének továbbfejlesztésével. A forrás biztosításával, a javaslat vitára bocsátásával egyetértett.

A középfokú postaszervek felé a következő felhasználási irányelveket alakítottuk ki:

■ 1989. január 1-jével a minimális alapbér 3900 forint. Az OÉT állásfoglalásnak megfelelően az új jogszabály szerint október 1-jétől ez 4000 forint lesz, így a postaszerveknek számolniuk kell az intézkedés megvalósításával;

■ a postaszervek ítélik meg belső keresetarányait, feladataik és lehetőségeik figyelembevételével (Folytatás a 2. oldalon.)

A sztrájk végső eszköz

A politikai folyamatok, a kormány drasztikus áremelése, a szakszervezetek valós és független érdekvédelmi munkája mind szükségessé teszik a sztrájkjog gyakorlásának szabályozását. Az elmúlt hónapokban széles körű és szenvedélyes vita folyt a sztrájk szabályozásáról.

A munkaügyi kormányzat első megközelítésben munkabeszüntetési jogot kívánt szabályozni a Munka Törvénykönyvében. A szakszervezetek ezzel szemben az önálló szakszervezeti törvényben kívánták látni a sztrájk — és nem a munkabeszüntetés — szabályozását. Az elmúlt év őszén már egy önálló sztrájktörvény tartalmáról szólt a vita.

Szakszervezetünk központi vezetősége 1988. október 28-i (féldős) ülésén — az alternatív szakszervezeteket időben jóval megelőzve — határozatban szögezte le, hogy a sztrájkjog szabályozását csak úgy tartja elfogadhatónak, ha az nem korlátozza a szakszervezeti mozgalom érdekvédelmi lehetőségeit, és megfelel az ENSZ XXI. ülésszakán (1966. XII. 16.) elfogadott gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányában lefektetett normáknak. Az egyezségokmányt a Magyar Népköztársaság 1976-ban ratifikálta.

Eszerint az alapvető szakszervezeti jogok gyakorlását — beleértve a sztrájkhoz való jogot is — csak olyan törvényi megfogalmazások korlátozhatják, amelyek a demokratikus társadalomban az állambiztonság, a közrend vagy mások jogainak és szabadságának védelmében szükségesek.

Csak olyan sztrájk szabályozást tudunk elfogadni, amely jellegében nem korlátozó és megengedő, a meglévő szakszervezeti jogokkal összefüggésben. Olyan törvényt támogatunk, amely kizárja a vadsztrájkok lehetőségét, és szabályozott keretek között tartja a várható eseményeket, de úgy, hogy a jogok ne csak a szakszervezetekhez kapcsolódjanak kizárólag.

Olyan sztrájktörvényre van szükség, amelyben kifejeződik a társadalmi közmegegyezés, amely kifejezi a munkavállalók társadalmi, gazdasági helyzetét, és olyan egyeztetési intézményrendszerhez kapcsolódik, amely nemcsak meghatározza a kormány s a munkáltatók felelősségét, hanem szorgalmazza a felek megegyezését is.

Olyan szabályozással értünk egyet, amelyben a sztrájk mindenféle ráaggatott jelző nélkül, alanyi munkavállalói jogon illeti meg a dolgozókat. A közszolgáltatás területén a törvény adjon lehetőséget, hogy a „még elégséges teljesítés mértékét” a vállalati kollektív szerződésekben lehessen szabályozni.

A SZOT-on belüli, valamint az alternatív szakszervezetek és társadalmi tömörülések nyomására az Országgyűlés március 8-án kezdődött ülésszakára a jogi bizottság a sztrájktörvénytervezet módosító javaslattal élt. Ebben elismeri, hogy nemcsak a munkavállalók és munkaadók közötti viszonyban jogos a sztrájk. A jogszöveg sztrájkban részt vevő dolgozókkal szemben nem lehet a munkabeszüntetés befejezését célzó kényszerítő eszközökkel fellépni.

A sztrájk kezdeményezését nem köti munkavállalói szavazáshoz. A sztrájk miatt kiesett munkaidőre járó munkabér kérdésében mód van a két fél közötti egyezségre.

Az ülésen a miniszterelnök szóban jelezte, hogy a szóbeli előterjesztés lényeges módosításokat tartalmaz az eddig ismert tervezettel szemben.

A parlament a sztrájktörvény vitáját lapzártá után kezdte meg.

Előzmények

A Magyar Posta 1989. évi tervének kialakítására már a múlt év negyedik negyedében komoly tervkészítő munka folyt. Az előkészítésnek ebben a szakaszában a tervjavaslat még 6-7 százalékos bérfejlesztéssel számolt, mint arról a Magyar Posta általános elnökhelyettese december 11-én Balatonfüreden az alapszervi titkárokat is tájékoztatta. A titkári értekezleten olyan tartalmú állásfoglalás született, hogy a dolgozók 1989-ben maximum 0-3 százalékos reálbércsökkenést tudnak elfogadni, elviselni, így az akkor tervezett 12 százalékos inflációhoz minimum 9 százalékos bérfejlesztésnek kell járulnia.

Végül is januárban elkészült az a tervjavaslat, amelyet a központi vezetőség január 18-i ülésén megvitattott.

Átlag 13 százalékos

A posta vezetősége teljesítette ígéretét. A 9 százalékos növelésére olyan bértömeget használt fel, amely már benne van a posta bázisbértömegében; azaz a belső szabályozóhoz kapcsolódó bért, amely 188 millió forint. Ezt a középfokú postaszervek a belső érdekeltségi rendszer keretében ez ideig csak egyszerűen kifizetésre nyerhették meg. Az idén a 188 millió forint az éves bérfejlesztés keretében végleg a középfokú postaszervekhez kerül.

Pótlására pedig ugyanilyen összeggel megnő az adózott nyereséges dolgozói ösztönzési célú kifizetések tervezett összege. Ennek következtében a fejlesztési forrás csökken. Így a szociális, kulturális beruházás is, s mintegy 70 millió forintot kell átutemelni. Emiatt azonban a VII. ötéves tervi szociális, kulturális beruházási előirányzat nem csökkenhet.

Az átcsoportosítással mintegy 2,6 százalékkal több, vagyis együttesen több mint 11 és fél százalékos bérfejlesztés hajtható végre. A szabályozás szerint ez a bérfejlesztés csak abban az esetben jelenthet ugyanakkora átlagbérnövelést is, ha postaszinten a képzett összlétszám nem nő. Ezért valamennyi területen racionális létszámgazdálkodást kell folytatni. Törekedni kell arra, hogy a távközlésfejlesztés által igényelt létszámnövekedést a más területeken foglalkoztatottak számának csökkentésével fedezzük.

Tovább növelhető az átlagbér, ha az egyéb bérekkel — a nem teljes munkaidősök, nyugdíjasok, alkalmi és mellékfoglalkozásúak részére történő kifizetésekkel — a postaszervek megfelelően, takarékosan gazdálkodnak. A postai belső bér-

E SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

A lázadó kilencek

2. oldal

Gyógyüdülő Egerben

3. oldal

A kurrensek

4. oldal

Velük teljes a posta

5. oldal

A munkavédelmen nem takarékoskodnak

6. oldal

Aggódó tömegsportosok az évadzárón

8. oldal

A sikeres béralku eredménye a tervezettnél nagyobb bérfejlesztés

(Folytatás az 1. oldalról.)

lembévételével tegyék meg a szükséges intézkedést a kvalifikált munka, a nagyobb teljesítmények differenciáltabb elismerésére, készüljenek fel a 10 éves távközlésfejlesztésre;

■ a bérfejlesztés végrehajtásának időpontjáról a postaszervek saját hatáskörben döntenek. A január 1-jével való végrehajtást úgy kell szervezni, hogy a visszamenőleges bérek a márciusi bérekkel együtt legkésőbb április 14-én ki legyenek fizetve.

Elnökségi ajánlás

A szakszervezetek kezdeményezésére február 8-án összeült az Országos Érdekegyeztető Tanács, hogy az alig két hónappal azelőtt hozott határozatokat az árak alakulása miatt újra megtárgyalja. A tanács ajánlásait alapul véve szakszervezetünk elnöksége a középfokú postaszervek szakmai vezetése és szakszervezeti testületei felé a következő ajánlást tette:

— törekedjenek arra, hogy éves bérfejlesztésüket január 1-jével hajtsák végre;

— valamennyi dolgozó érje el a bérfejlesztéssel a 4000 forintos minimális alaplért;

— az év végére tervezett kifizetéseknél vegyék figyelembe a 13. havi bérre vonatkozó OÉT-ajánlás közelítését, úgy, hogy az karácsony előtt ki legyen fizetve.

Ugyancsak az Országos Érdekegyeztető Tanács ülése alapján az elnökség felhívja a középfokú postaszerveket, hogy — tekintettel arra, hogy a 40 órás munkahét általánossá tételéről szóló jogszabály várhatóan rövidesen megjelenik — ezt már a bérfelhasználásuk tervezésénél vegyék figyelembe.

A jóléti szabályozásról

A dolgozók élet- és munkakörülményeinek alakulását a bérfejlesztés mellett jelentősen befolyásolja a jóléti, szociális és kulturális juttatások színvonala is. A népgazdasági szabályozás megszüntette az eddigi megkötttségeket, a felső határokat, ezek a költségek már nem különböznek más költségektől.

Ez évtől a postán is megszűnik a centralizált keretfelosztás. A felhasználás beépült a belső szabályozóba. A postaszintű

tervben figyelembe vett mértéke: az 1988. évi elfogadott szint 15 százalékos árándexszel növelve. A szociális, jóléti ellátás színvonalának tartása a vezetői prémiumokba csökkentő feltételként beépült.

Szakszervezetünk is fontos feladatának tekinti, hogy a már elért postai szociálpolitikai eredményeket megőrizzük. Az elnökség felhívja a tszb-eket és szb-eket, hogy a tervegyeztetés során fordítsanak kiemelkedő figyelmet a szociális, kulturális kiadások tervezésére, az egyéb költségtenyezők megtakarításai esetén ezen célú kiadások növelésére.

*

A bérfejlesztést — az elnökségi ülést megelőzően — széles körben vitattuk meg. Véleményt mondtak a kv. közgazdasági munkabizottsága és értelmiségi bizottsága, az elnökségi alapszervek titkárai és a tszb-k titkárai. A bérfejlesztés előkészítő szakaszát az elnökség úgy értékelte, hogy a Magyar Posta szakmai vezetőinek és a Postások Szakszervezetének első béralkuja jó együttműködéssel, eredményesen zárult.

Tóth Pálné

Pomozi Miklós 1926—1988

Mély szomorúsággal értesültünk arról, hogy Pomozi Miklós, a Vác 1-es Postahivatal volt vezetője, a Postások Szakszervezetének alapító tagja, Vác város díszpolgára, türelemmel viselt, súlyos betegség következtében elhunyt.

Hosszú időn át — mint született váci — hivatvezetői tevékenysége, a szakszervezetben végzett munkája mellett, a városi pártbizottság vezetőségi tagja is volt. A városban, a járásban és a Buvig-nál ismerték és elismerték tevékenységét.

Pályafutását 1942-ben Kassán kezdte mint postanövendék. A szaktanfolyam elvégzését követően a Vác 1-esben, majd a Budapest 72-esben dolgozott különböző munkakörökben. Közben a szolgálat mellett továbbtanult. Megszerzte a postatiszti szakvizsgát is. 1950-ben vizsakerült a Vác 1-es hivatalhoz, forgalmi szolgálatba. Mint körzeti, járási hivatalvezető nagyon sokat tett a szakmai feladatok megoldásáért. A hagyományos postai feladatokért, az utánpótlás neveléséért ugyanazzal a lelkesedéssel dolgozott, mint a hírlapszolgálat javításáért. Egyidejűleg — szabadidejét nem sajnálva — dolgozott, tevékenykedett az emberekért, a társadalomért.

A munkáját, tevékenységét elismerő kitüntetések, jutalmak soha nem a célt jelentették számára. A körzet és a postás dolgozók érdekvédelmét tekintette céljának. A saját érdeke, egészsége csak ezután következett. Hiába volt a féltő intelem, mindig talált kerek indoklást, hogy ezt vagy azt miért kell éppen csinálnia.

A gyászoló család, a munkatársak, az ismerősök és a barátok szomorú szívvel álltak körül sírját a váci temetőben. Mindenki számára fájó emlék marad a búcsúzás órája.

Emlékezünkben azonban tovább él szaktársunk, barátunk.

Benkő Tibor 1927—1989

Nagy veszteség érte a postástársadalmat. Életének 62. évében elhunyt Benkő Tibor, a Soproni Postaigazgatóság Területi Szakszervezeti Bizottságának nyugalmazott titkára. A bizalmi testületének és a nyugdíjasbizottságnak haláláig elnöke volt. Február 17-én helyezték örök nyugalomra a sopronbánfalvi temetőben.

Benkő Tibor postai szolgálatát 1945-ben kezdte, mint táviradalmazó. A postásszakszervezet alapító tagja.

Közvetlenségével, a mások gondjai iránti érzékenységgel hamar kitűnt. s bekapcsolódott a szakszervezeti mozgalomba. 1951-ben már tagja a szakszervezet területi tanácsának, amelynek haláláig tagja maradt.

1957-ben területi szakszervezeti titkárrá választották, s e tisztségéből maga volt kénytelen lemondani 1975-ben betegsége miatt. Rókkantsági nyugdíja, betegsége ellenére sem hagyta abba a mozgalmi munkát. Sőt tevékenysége egyre szélesebb körű lett. hiszen nemcsak a postásszakszervezetben, hanem a városi szakmaközi bizottságban, a vöröskeresztnél és a munkásörsegekben is vállalt tisztségeket.

Mások gondját sajátjaként élte meg. míg a saját baját alig vette észre. Életbölcssége, megfontoltsága sokszor adtak megoldást a vitás kérdésekben. Természetes, hogy az utóbbi időben a nyugdíjas postások szószólója volt. mint a központi vezetőség mellett működő nyugdíjasbizottság tagja, de szerette a fiatalokat is.

Munkáseletét számos kitüntetéssel ismerték el, de ettől nem vált elbizakodottá. Sohasem feledte, honnan jött és kiknek az érdekét kell szolgálnia.

A postás dolgozók nagy családjá megörzi emlékét. Munkája, szerény embersége. humánuma bennünk tovább él.

Tanuljunk demokráciát!

A lázadó kilencek

A Krisztinában kilenc ember egyszerre hagyta ott a munkahelyét. Mivel a kiváltók szakszervezeti joggyakorlással is kapcsolatos, velem jött Meszlényi Ferenc, a szakszervezet politikai munkatársa, akit még műszerész korából ismerek.

Felmondás egyszerre

Reggel 7 óra múlt, amikor a „lázadó kilencekre” rátaláltunk a zuglói telefonközpont öltözőjében. Kakaót, kiflit szopogatva ültek a lepusztult padokon. Az ebédőlasztalon viaszosvászón, a falak, a szekrények állapota sem sokkal a tűréshatáron belül. A szálakat az odavetett félmondatokból nehezen lehet kibogozni, a fiatal, tiszta tekintetek fényét megtöri az elkeseredés. Bár közülük egy, Lázár András, a volt szakszervezeti bizalmi értesítette az ügyről a szerkesztőseget, mintha unná már a dolgot mindenki.

— A Krisztina ehhez képest egy cifra palota — mondja valaki, amikor körbejár tévőva tekintetünk. — Nehogy bárki is azt higgye, hogy könnyű volt onnan eljönni. Ott lakunk a környéken, ismerünk minden berendezést, mint a tenyerünket. Az ügyfelek még otthon is felhívtak, ha elromlott egy alközpont.

Aztán röpködnek a nevek a levegőben. Nemigen tudom archoz, funkcióhoz kötni, de hát hogyan is lehet egy nyilvánvaló kudarcra végződő, két hónapig tartó „lázádot” higgadtan értékelni.

— Mi ott akartunk maradni a Krisztinában, ott szerettünk volna jól dolgozni. Nem is volt különösebb bajunk, amíg Tuschek József volt az osztályvezetőnk. De ő váratlanul infarktusban meghalt, és új osztályvezetőt kaptunk Fülöp Andor személyében — meséli a történetet többen is. Ő korábban a háziorvos osztály vezetője volt, azt beszélték róla, hogy állandóan a magánügyei után szaladgál, az osztályán rosszul érzik magukat az emberek. Aztán amikor hozzánk került, sok minden beigazolódott. Szinte sohasem találtuk a helyén, ha kihívtuk egy hibára, szakmailag „kar-

csúnak” bizonyult. Egyre rosszabb lett a hangulat, és egy idő után valóban elromlott minden. Levelet írtunk Márton Józsefnek, az üzem vezetőjének, amelyben megkérdőjeleztük Fülöp szaktárs odaválóságát.

Nézem közben a csapatot, kilencen ülnek az asztal körül, senki nem ideges, sehol egy gonosz szó. Működik egy sajátos hierarchia: Lázár András a szóvivő, ő az egyik idősebb a fiatalok között. Pintér László a másik kulcsfigura — mint később megtudtam —, 16 évet dolgozott a Krisztinában, megpróbált tényszerű lenni. A legidősebb, Schuminszky Nándor csendesen mosolyog. Egy-egy odavetett félmondattal kiigazítja az elmondottakat, de nemigen „száll be” a beszélgetésbe. Azért ő a csapat vezetője, ez nyilvánvaló. A fiatalok hatan alig szólnak, de ahhoz nem fér kétség, hogy nagy az egység közöttük.

— Botrány botrányt követett — mondja Lázár. — Új csoportvezetőt kaptunk, akinek a kinevezésével szintén nem értetünk egyet. Nem írtam alá az év végi jutalmazási listát — aláírta helyettem a szakszervezeti titkár. Veszekedés a főnökkel, a párttitkárral, a szakszervezetivel, de aztán végül is kiegyeztünk volna valamilyen kompromisszumban, vagyis hogy alakítsunk egy harmadik csoportot, s annak Pintér Laci legyen a vezetője. Van közöttünk kiváló dolgozó, több elismert szakember, még azt is megígértük, hogy segítünk kiváló üzemet csinálni a Krisztinából. De akkor már anarchisták, lázadók voltunk, a szakszervezet nem állt mellénk, az üzemvezető pedig azt mondta, hogy ez nem az ő hatásköre.

— Mindig nagy volt a szánk — mondja Schuminszky —, máskor is megmondtuk a véleményünket. Mi is aláírtuk például azt a levelet, amelyben a dolgozók kiálltak az előző üzemvezető, Nagyváti István mellett, amikor le akarták váltani.

Hát nem mondhatom, hogy összeállt a kép. Ezek a fiúk — többen már meglett emberek — egyszer csak kilépnak régi

munkahelyükről, és — itt jön a csoda — együtt maradva, kilencen keresnek és találnak új helyet. Olyat, ahol önálló szakmai feladattal bízzák meg őket, amire büszkének agytak, de nem éppen ezt akarták. Nézzük hát meg a másik oldalt, mi a véleménye minderről az üzem vezetésének.

Lássuk a visszaját!

Márton Józseftől telefonon kérek randevút. Megkérem, hogy a beszélgetésünknek legyen jelen a szakszervezeti titkár és az eltávozottak osztályvezetője is.

Adok arra, hogy fontos helyre pontosan érkeznek, ezért mindig megjegyzem, ha „illő módon” néhány percig megvárakoztatnak. Ilyenkor nem izgulok, hiszen oly sok előszóba ütem már híre éhesen. Aztán jön az üzemvezető, Márton József, és nyomában a szakszervezeti titkáron és az osztályvezetőn kívül itt van az üzemvezető-helyettes és a párttitkár is. Így velük együtt már hatan vagyunk.

Belevágunk a közepébe, és bevallom, az üzemvezető intelligens témafelvezetése lenyűgöz. Elmondja, hogy a Fülöp-ellenes levelet 1988. november 28-án kapta, vele egy időben ezt a levelet eljuttatták Óvári Tibor párttitkárhoz is. Benne megkérdőjelezték az osztályvezető hozzáértését, aki nem törődik az osztályával, nem biztosítja a beosztottak szakmai továbbfejlesztését, nincs jó viszonyban a dolgozókkal, sohasem található a helyén, és munkaidőben mazesek munkát végez, nevezetesen egy olyan alközpontszerelő gmk-ban, amelynek másik két osztályvezetője is tagja.

Márton József azt is elmondja, hogy a levelet aztán azonnal vizsgálatot rendelt el, amellyel az üzem helyettes vezetőjét, Csordás Istvánnét bízták meg. Azt is hozzátesszi, hogy az osztályvezető elleni vizsgálatot még nem zárták le.

Csordásné, mielőtt kinyitná vaskos dossziéját, nem kevés élel vezeti be a mondanivalóját:

— Ennek a Schuminszkyknak soha semmi nem volt jó, ő ennek az egésznek a szervezője. Olyanokat hirdetett fennhangon, hogy ha ebben az országban fasiszma lenne, ő lenne a legnagyobb kommunista.

A vizsgálat egyelőre semmi terhelő adatot nem hozott felszínre. Fülöp elvtárs már nem tagja ennek a gmk-nak, átlépett egy kisszövetkezetbe. Mostanában magam is gyakran ellenőriztem, hogy a helyén van-e, és annak ellenére, hogy nincs íróasztalhoz kötött munkája, mindig bent találtam. A levelet az osztály 52 dolgozója közül kilencen írták alá, mindegyiküket meghallgattam, de konkrét vádat senki sem tudott mondani — mondja a vizsgálat vezetője.

— A probléma gyökere nem itt keresendő — veszi át a szót Márton József. — Tuschek valóban nagyszerű szakember volt, és az itt dolgozók apjuként tisztelték. Az ő káderutánpótlási tervében Schuminszky volt az utód, de az osztályvezetői munkakör betöltéséhez mérnöki, üzemmérnöki diploma kell, neki pedig nem volt meg a papírja. De emberileg sem alkalmas a munkakör betöltésére. Ezek után biztos volt, hogy Fülöpöt nem szívesen fogadják az osztályon, és nincs is könnyű feladata, ha Tuscheket pótolni akarja.

Én persze még mindig az ominózis levél ügyét firtatom. Kiderül, hogy a levél nem titok. Mindenki ismeri, ha akarom, én is megnézhetem, tehát titok nincs, csupán az osztályvezetőnek, Fülöp Andornak nem mutatták meg.

— Nem érdekli? — kérdelem tőle.

— Nem vagyok kíváncsi rá — mondja, és lehet, hogy csak rosszul hallom ki hangjából a sértett büszkeséget.

Közben Márton József távozik. Fontos tárgyalása van; rábíz kollégáira, így elmulasztom feltenni neki azt a személyhez szóló kérdést, vajon nem sajnálja-e legbelül a kilenc ember távozását.

Mert az azért kiderül, hogy az osztály a tervét jó szinten teljesítette, hogy szakmailag csak Lázár Andrásval szemben volt kifogásuk, hogy Schuminszky és Pintér a szakma elismert művelői, a fiatalok meg tehetségesek.

És eljön Meszlényi Ferenc ideje is. Rövid úton közli Kádár Gáborral, a szakszervezeti tit-

kárral, hogy nem volt joga aláírni azt a kifizetési listát, amelyet előzőleg nem hagyott jóvá Lázár András, a bizalmi. Kádár válaszol azt az elvi kérdést szegezi a mellünknek, hogy mi van akkor, ha a bizalmi sohasem ír alá? A kérdés valóban izgalmas, de a szabálytalanságot talán mégsem magyarázza.

A gyereket is a fürdővízzel együtt

A dolgok állásánál ezután már nemigen tudtam követni, hogy ki mit mond, beszélgetőtársaim véleménye olyan egyöntetű volt, mint a lázadó kilencek eltörlése.

— Ez a Schuminszky mindig a fennálló rend ellen támad!

— A Lázár a hivatali autón szállította a festményeit! Többször el kellett venni tőle a gépkocsit.

— A Pintéren kívül nem is olyan jó szakemberek!

— Az osztály ugyan nem erősödött a távozásukkal, de a kedélyek megnyugodtak.

— A Schuminszky kívül, aki az egészséget kitervelte, bárki visszajöhet.

A tanulást, ha van ilyen, Fülöp Andor fogalmazta meg:

— Úgy érzem magam, mint egy koncepció per áldozata. Ki fogja lemosni rólam azt a sok mocskot, amit rám kentek? Akkor követtem el a legnagyobb hibát, amikor tavaly elfogadtam Schuminszky lemondását a csoportvezetőségről. Sértett emberré vált. Persze később valóban kompromisszumot kötöttek volna. Önálló csoportot akartak alakítani, amolyan elit társaságot. Ők mondták meg, milyen terület, mennyi ember, mennyi gépkocsi. Ők akarták a

csoportvezetőt is megválasztani. Szakmailag ugyan indokolt volt az elképzelés, de azért az megiscsak túlzás, hogy ők dik-tálják a feltételeket. Tavaly december 30-án bejöttek hozzám, és én megígértem, hogy utánajárok a dolognak. Egy új csoport kialakítása ugyanis szervezeti változtatást igényel, mely meghaladja az üzem hatáskörét. Aztán másodikán újra beállítottak, hogy mi van a csoporttal. Mi lett volna két nap alatt?! Erre beadták a felmondásukat, én meg mindegyikre ráírtam, hogy azonnal mehetnek, ahova akarnak.

Végszó helyett

Már asztalt bontottunk, amikor Óvári Tibor, a párttitkár megnyugtatózott: — Az éves fluktuációhoz képest ez a kilenc ember nem nagy szám. Aztán meg a kilenc nem is annyi, mert csak a Pintér, a Lázár meg a Schuminszky akart elmenni, a többiek viszont annyira a hatásuk alatt voltak, hogy mentek velük.

És hogy kik a többiek: Hóbor György, Lipcsei György, Mayer László, Szabó László, Szőke Zoltán és Tollay Béla.

A Zugló központ alközpontos osztálya valamennyiüket befogadta. Új főnökük, az üzem vezetője nem kért róluk információt előző munkahelyükről. Úgy vettem észre, kicsit neheztelnek is ezért a Krisztinában.

Közben meg telnek-múlnak a napok, és hallom ám, hogy a Krisztina általános osztályán is igen rossz a hangulat. Lehet, hogy ők is, amúgy demokratikusán, a kilépes mellett döntöttek? Én mindenesetre azt a tényletet is szívesen megírnám.

Zimmermann Ottó

A sokéves, elfojtott indulatok most egyre-másra törnek a felszínre. Nem könnyű a helyzetünk abban a tekintetben, hogy a vitákat, véleménykülönbségeket valóban demokratikus módon rendezzük.

Szerkesztőségünk nem teszi le szavazatát a fenti vita résztvevőinek egyike mellé sem. Meglátásunk szerint ugyanis mindkét fél vétett a demokratikus „játékszabályok” ellen. Talán az egymással szemben tanúsított nagyobb türelemmel és megértéssel elkerülhető lett volna kilenc dolgozó kiválása.

Tanulgatjuk már a demokráciát, de élni — még nem mindig tudunk vele. Reméljük, ennek is eljön az ideje.

A szerk.

Nem a monopóliumot, a megbízható szolgáltatást féltjük

Mint ismeretes, a kormány a múlt év végén elfogadta a postáról és a távközlésről szóló új törvény irányelveit, s elrendelte a törvénytervezet társadalmi vitára bocsátását. A szakmai, társadalmi viták éppen hogy elkezdődtek, máris jelentős véleménykülönbségek alakultak ki a tervezet egyik mondatával kapcsolatban: „A törvényi szabályozás feladata a jelenlegi postai és távközlési monopóliumnak indokolt mértékű oldása.” Ami azt jelenti, hogy a jövőben állami és nem állami szervezetek, továbbá magán-személyek egyaránt elláthatnának ilyen szolgáltatási feladatokat. Mi a véleménye erről az ágazati szakszervezetnek, s az új törvény mennyiben segítheti elő a hazai telefonhálózat több évtizedes elmaradottságának felszámolását? Erről kérdeztük *Gricserné Heszky Enikőt*, a Postások Szakszervezetének főtitkárát.

— Szakszervezetünk az utóbbi években többször nyilvánosságra hozta határozott véleményét, hogy a telefonhálózat romló állapota évről évre rendkívül súlyos — tízmilliárdos nagyságrendű — károkat okoz az országnak. Ezért is szorgalmaztuk és változtatlanul igényeljük, hogy népgazdasági szinten kapjon elsőbbséget a gyorsított ütemű, felzárkóztató távközlés-fejlesztési program. Kedvezőnek tartom, hogy tavaly politikai döntés született a 2000-ig szóló, tízéves távközlés-fejlesztési program 'kidolgozására. Ez lehetővé tenné, hogy az ezredfordulóra elérjük a mai európai átlagot, vagyis száz lakosra mintegy harminc beszélőhely jutna. Ehhez tíz év alatt hárommillió új telefonállomást kell bekapcsolni, ami körülbelül 300 milliárd forint összegű fejlesztési forrást igényel. E program kidolgozását megkezdte a Magyar Posta, és várhatóan még az első félévben a Minisztertanács elé terjeszti. Ezzel párhuzamosan készül az új postatörvény, amelynek egyik fontos funkciója, hogy korszerű jogi szabályozással jobb feltételeket teremtsen az említett program megvalósításához.

— Sokan úgy vélik, hogy a jobb feltételek közé tartozik a posta távközlési monopóliumának megszüntetése, de legalábbis jelentős oldása. Ebben az álláspontban kimondva vagy kimondatlanul benne van a bírálat, hogy a krónikus telefonhiányt nem kis részben a posta monopolhelyzete idézte elő...

— Ezzel nem értek egyet, mert a hiányhelyzet fő oka abban keresendő, hogy az állam több évtizeden át elhanyagolta a hírközlést, beleértve a telefonfejlesztést is. Ebben egyébként ez az ágazat nem áll egyedül, hiszen a szellemi infrastruktúra területei, mint például az oktatásügy és az egészségügy, hasonlóképpen hosszú ideig hátrébe szorultak és elmaradtak a szükséges fejlődéstől. A hetedik öt éves tervidőszakban megindult ugyan a gyorsított telefonfejlesztés, de ez még mindig nem elég a felzárkózáshoz. Ahhoz, hogy a 2000-re kitűzött célt elérjük, a következő évtizedben ötvenként meg kell duplázni az új telefonok számát. A hazai viszonylatban példátlan ütemű mennyiségi növekedést jelentős rekonstrukcióval és technológiai rendszer-váltással együtt kell megvalósítani, ami talán érzékelteti, milyen nagy és bonyolult feladat ez.

— Arra gondol, hogy nem

egyszerűen bővíteni kell, hanem minőségileg megújítani a távközlést?

— Igen, hiszen ma rendkívül heterogén országunkban a távközlési alaphálózat. A századforduló idejéből származó tiszta kézikapcsolásos és a 30-as években kifejlesztett Rotary elektromechanikus telefon éppúgy megtalálható, mint a crossbar és a most legfejlettebbnek számító elektronikus (digitális) távközlési rendszer. Amíg a két elavult rendszert mindenütt felváltjuk a két utóbival, átmennitileg mind a négy típus együtt él, és ezek működtetése, fenntartása és üzemeltetése rendkívül bonyolult, pontosan összehangolt műszaki és szervezési munkát igényel. Ez a heterogén alaphálózat összefogott irányítással is csak elég nagy hibaszázalékkal működtethető, de ha az üzemeltetés és a fenntartás több szervezet, társaság között oszlana meg, az még nagyobb hibaszázalékhoz, a szolgáltatás színvonalának romlásához vezetne, amit szakszervezetünk nem támogathat.

— Ez azt jelenti, hogy nem értenek egyet a posta távközlési monopóliumának tervezett oldásával?

— Eddig a távközlési alaphálózatról, alapszolgáltatásokról beszéltem, s ebbe a körbe tartozik a telefon, a telex, az adatátvitel. Emellett vannak nem alap-, hanem úgynevezett értéknövelt szolgáltatások is, mint például a teletex, telefax (távmásolás), videotex, videotelefon, videokonferencia, képűjság, automata ébresztő, hívásátírányítás stb. Szakszervezetünk elnökségének az a véleménye, hogy nem célszerű oldani a posta távközlési monopóliumát az alapszolgáltatásokban, viszont mi is helyeselnénk, hogy az értéknövelt szolgáltatások, továbbá a végberendezések (elfizetési készülékek, vállalati, közületi alközpontok) kerüljenek a piaci szférába. Nem értünk egyet azokkal az elképzelésekkel, hogy a helyi, sőt a helyközi távközlő-szolgáltatás is kikerüljön a posta kezéből, mert ez veszélyeztetné az üzemeltetési biztonságot és a lakosság ellátását. Ha az állam a monopólium oldásával megszüntetné a posta ellátási kötelezettségét az alapszolgáltatásokban — amibe beletartozik a helyi és a helyközi távközlés is —, és azokat piaci, üzleti alapokra helyezné, akkor jogilag nem garantálható, hogy minden állampolgár — a hátrányos helyzetű településeken is — alanyi jogon igénybe veheti ezeket a szolgáltatásokat. S ez már nemcsak gazdasági, hanem társadalompolitikai probléma is.

— A Postások Szakszervezete ezek szerint nem azért ellenzi az alapszolgáltatásokban a piaci versenyhelyzet kialakítását — mint többen állítják —, mert félti tagságának munkahelyi, foglalkoztatási biztonságát. Netán attól tart, hogy a konkurencia elcsábítja a postánál dolgozó kvalifikált szakembereket?

— Ettől nem félünk, mert tagságunknak nem hátrányt, hanem előnyt jelenthet, ha a munkaadók versenynek érte, mert ezáltal nyilván jobban megfizetik munkaerőjüket, szak tudásukat. Szakszervezetünk ebben az esetben nem egy vállalat, azaz a Magyar Posta dolgozóinak az érdekeit képviseli és védi majd, hanem a postai és távközlési ágazatban dolgozó valamennyi szakszervezeti tag érdekeit, függetlenül attól, hogy ki a munkáltatója. Ebből

logikusan következik, hogy ilyen feltételek között a Postások Szakszervezete a postai és távközlési ágazatban dolgozók szakmai szakszervezeti szövetségévé alakulna át. Mi tehát a távbeszélő-alapszolgáltatás monopóliumát nem tagságunk, hanem a lakosság érdekében tartjuk szükségesnek.

— A telefonfejlesztés köztudottan nagyon tökeigényes. Sokan úgy vélik, hogy a posta monopóliumának fenntartása megnehezítené a külföldi és a hazai tőke bevonását erre a területre, ami pedig kérdésessé tenné az egész program megvalósíthatóságát.

— Véleményünk szerint ez az aggodalom indokolatlan, mivel az új postatörvény tervezete kimondja a posta tulajdonjogi monopóliumának teljes körű megszüntetését, s ezzel lehetővé teszi a társasági törvényben megfogalmazott összes társulási forma üzleti vállalkozását ezen a területen. Vagyis a postatörvény elfogadása esetén nem lesz akadály, hogy a bel- és külföldi tőkét üzleti alapon — akár vegyes vállalat, akár részvénytársaság formában stb. — befektessék a telefonfejlesztésbe, és a vállalkozók hozzájussanak hasznukhoz. Ezt szakszervezetünk is helyesli: mint ahogy azt is, hogy a távbeszélő-szolgáltatás nyeresége maradjon meg teljes egészében a telefonfejlesztésre, és ne ebből finanszírozzák többé a klasszikus postai tevékenységet és a műsorszórást. Ebben a helyzetben viszont az államnak is feladata, hogy részt vegyen a postai alapszolgáltatások, valamint a rádió és a televízió nem kereskedelmi műsorsugárzásának finanszírozásában, éppúgy, mint a többi közszolgáltatásban.

— A nemzetközi tapasztalatok az önként, vagy a monopólium oldását javasolók érvelését támasztják alá?

— A fejlett nyugat-európai országokban már mindenütt teljes körűen automatizált és a miénknél sokkal sűrűbb a távbeszélő-hálózat, mégis óvatossá az alapszolgáltatás mérsékelt liberalizálásával is. Például az NSZK-ban, Svájcban, Franciaországban, Hollandiában, Norvégiában sem tervezik a távközlési alaphálózat monopóliumának oldását, viszont az értéknövelt szolgáltatások ellátásában, a végberendezések területén több országban is liberalizálást hajtottak végre, vagy erre tesznek javaslatot. Lényegében ezen az állásponton van a mi szakszervezetünk is, ahogy ez az általam elmondottakból is kitűnik. A nyugat-európai tapasztalatok szerint az ottani fejlett hírközlést postai monopolhelyzetben valósították meg. A mi elmaradottságunk még inkább indokolja ezt.

— Végül engedjen meg egy utolsó kérdést: mi a véleménye a Magyar Posta most folyó átszervezéséről?

— Egyelőre kevés konkrét elképzelést ismerek, hiszen az új vállalati struktúra kialakításának határideje 1990. január 1. Én egy olyan korszerű, hatékony és rugalmas szervezetet tudok elfogadni, amely a mai nál jobb szolgáltatást nyújt az ügyfeleknek, és jobb munkakörülményeket teremt a postás dolgozóknak. Csak ez lehet az értelme és a célja az egész átszervezésnek; a szinten tartás — az átszervezés időszakára — minimális cél lehet.

Faggyas Sándor

(Megjelent a Népszava 1989. február 20-i számában.)

Ez évi második ülését tartotta február 23-án a Postások Szakszervezetének elnöksége. Első napirendi pontként megvitatták az 1989. évi bérfejlesztés mértékét. Mint ismeretes, első ízben volt béralku a gazdasági vezetőik és a szakszervezetek között. Az elnökség úgy értékelte, hogy a premier a posta területén jól sikerült. Korrektül és a kölcsönös érvek figyelembevételével valósultak meg az előzetes tárgyalások. Mindkét fél azért munkálkodott, hogy minél nagyobb bérfejlesztésben részesüljenek a postás dolgozók.

Úgy értékelték, hogy a legjobb pozíciók esetén is még 6-7 százalék a postás dolgozók bérlamaradása. A tárgyalások eredményeként az 1989. évi tervben előirányzott átlag 9 százalékos bérfejlesztés helyett 13 százalékra kerülhet sor. Továbbá az elnökség ajánlotta, hogy minden területen igyekezzenek a most végrehajtásra kerülő bérfejlesztés során elérni, hogy a teljes munkaidős dolgozó havi bére érje el a 4000 forintot. (A bérfejlesztés végrehajtásának módjával az 1—2. oldalon külön cikkben foglalkozunk.)

Az előterjesztés a törzsgárda-szabályzat korszerűsítésére is tartalmazott javaslatot, miután ennek módosítása hatással van az éves bér- és létszámgazdálkodásra. Az elnökség a törzsgárda-szabályzat módosítására

Ülésezett az elnökség

vonatkozó javaslatot úgy értékelte, hogy a javasolt formában vitára bocsátható. a kollektív szerződést módosító javaslattal együtt.

Következő pontként vitatta meg az elnökség az 1988. évi lakásépítési támogatások végrehajtásáról szóló beszámolót, valamint az 1989. évi keretek felosztását. 1988-ban 1547-en kaptak kamatmentes támogatást, ami 24,6 százalékkal, a kiosztott kölcsön összege pedig 67,6 százalékkal volt több, mint 1987-ben. Ennek ellenére a támogatás növekedése nem tudott lépést tartani az áremelkedéssel.

Az elnökség ezért szükségesnek tartja a kölcsönösszeg felső határának a felemelését, amire szintén a kollektív szerződés módosításával egyidejűleg kerülhet sor — a dolgozói vitát követően.

A postás dolgozók képzését, művelődési lehetőségeit tárgyalta ezt követően az elnökség. Megállapította, hogy az állami iskolai végzettség alakulásában van fejlődés, de nem minden területen. Még mindig nagy azoknak a száma, akik felsőfokú iskolai végzettséget igénylő munkakörben nem ren-

delkeznek diplomával. Emelkedett a 30 éven aluli, általános iskolai végzettség nélküli munkavállalók száma is.

A szabadidő hasznos eltöltésében a megélhetési gondok erősödése következtében egyre kisebb lehetőséget kap a művelődés, pedig igen szép hagyományaink vannak ezen a téren is. Ilyen hagyományos tömeget mozgató központi, országos rendezvény az országos kulturális és sportnap is, melynél úgy döntött az elnökség, hogy legközelebb 1990-ben tartjuk meg, de a tervek szerint akkor többnapos időtartammal.

Végezetül az elnökség döntött a Postások Szakszervezete részére adott ez évi kitüntetés keret területekre történő szétosztásáról. Itt ismételt felhívta az elnökség a figyelmet arra, hogy a kitüntetések odaítélésénél, az esetleges kitüntetési pályázatok elkészítésénél fokozott figyelmet fordítsanak arra, hogy 5-6 éven belül ugyanaz a személy kitüntetésben ne részesüljön.

Végezetül szóbeli tájékoztató hangzott el a postai szervezet módosítás jelenlegi helyzetéről, azaz hogy milyen alternatív javaslatok készültek el a szervezet átalakítására. Jelen szakaszban a fő feladatot a szervezet teljes vertikumában a hatósági és vállalati feladatok szétválasztása jelenti.

B. Gy.

Gyógyüdülő Egerben

A SZOT és több szakszervezeti központ, illetve vállalat anyagi összefogásával és együttműködésével új gyógy-, illetve családos üdülő létesült Egerben, amelyben február 15-én már megkezdődött az üdültetés. Az új létesítmény Eger legszebb részén épült, a Török-fürdő, valamint a strand által határolt területen.

A 332 férőhelyes üdülő két szállóépületből áll, amely a tétőtérrel együtt négyszintes. A szállószárnyakat bejárati toronyépület köti össze, amelyben közösségi helyiségeket helyeztek el. Itt társalgók, könyvtár, tévészobák és a recepció található. Az étterem több mint 300 vendég befogadására alkalmas, az eszpresszó pedig 120 személyes. Az étterem és a konyha felett tetőteret alakítottak ki, amely körbefogja a kupolás török kávézót. Ez főleg jó időben fog kellemes pihenést és kikapcsolódást nyújtani a beutaltaknak.

Külön épületben helyezkedik el a gyógyszer-tári részleg, amely épületeken belül is megközelíthető. Itt található a fedett, 36 fokos hőmérsékletű, gyógyvízzel töltött ülőmedence, amelyhez orvosi rendelő, fizioterápia, gyógytornaterem és tangenton (víz alatti masszázs) csatlakozik. Ebben a szárnyban helyezték el a szaunát, a szoláriumot, a kozmetikát, fodrászatot és a büféit is.

Az egri SZOT-üdülőben elsősorban a mozgásszervi megbetegedések kezelésére nyújtanak lehetőséget, de nagyon hasznos az izületi és gerincbántalmakban szenvedők, valamint a baleset utáni sérülések kezelésére is.

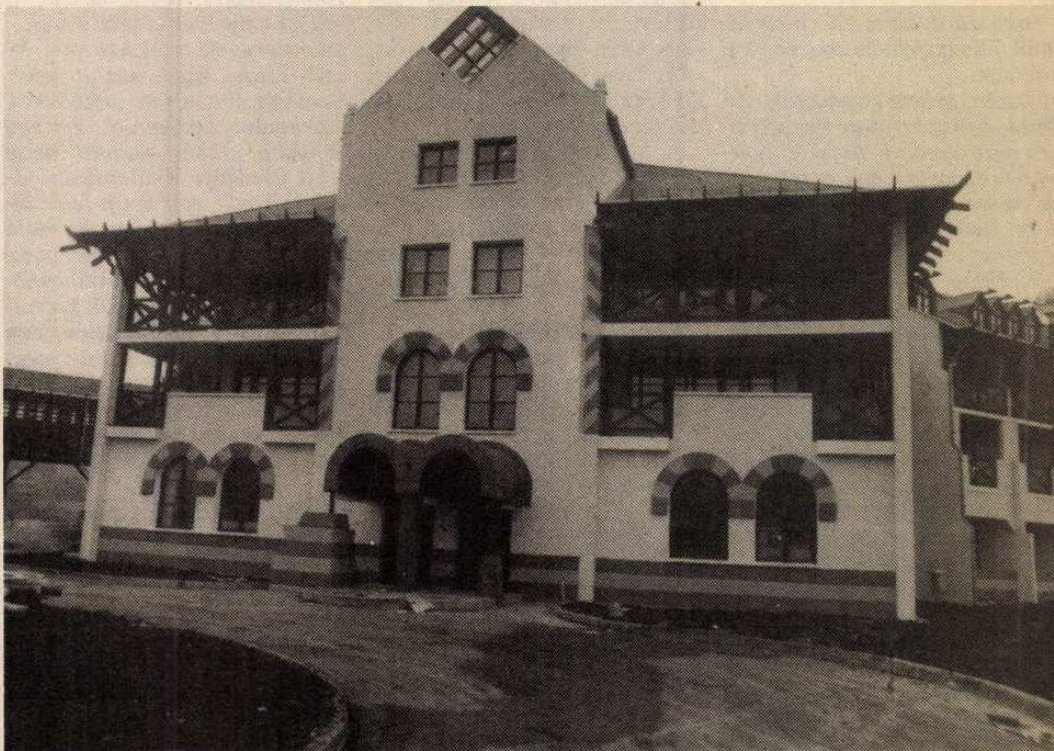
Az üdülő nyáron a családos beutaltakat fogadja. A kétágyas szobák pótágyazhatók, tehát ilyenkor összesen 664 felnőtt és gyerek üdülhet turnusonként. Ebben az időszakban a strand áll az érdeklődés középpontjában, ahol szülők és gyermekek a kellemes hőmérsékletű medencékben üdülhetnek fel.

Az új üdülő létesítési költsége összesen 350 millió forint, amelyet a kópperációban részt vevő partnerek a férőhelyek arányában fizet-

tek. A Postások Szakszervezetének központja a tagdíj terhére négy férőhelyet vásárolt, mintegy 4,1 millió forintért. A Magyar Posta 98 millió forintért pedig 50 férőhelyet kapott. Így az elő- és utószóban turnusonként 34 darab 1 és 2 ágyas szobával, összesen 54 férőhellyel rendelkezünk, amely a főszezonban — a gyerekek számára betett pótágyakkal együtt — 108 férőhelyre növekszik. A családok üdültetés során elsősorban a kétgyermekesek és a gyermeküket egyedül nevelők üdültetésére van lehetőségünk.

Kérjük a tagságot, hogy fogadja szívesen ezt az új üdülési lehetőséget.

Németh Istvánné

Örömmel értesítjük olvasóinkat, hogy a szakszervezeti beutalók ára 1989-ben nem emelkedik.

Éjszakai „csendélet” a Somogyi Béla utcai napilap-feldolgozó üzembn

A kurrenszek

A kereskedelemben közismert a kurrens elnevezés. Azokra az árucikkekre mondják, melyek egy időszakban igen keresettek, gyorsan fogyók, „jó menők”. Kevesen tudják, hogy ez az elnevezés a 17–18. századból ered, s oly közlési módot jelent, mellyel a hatóság több alárendelt szervét kisebb jelentőségű ügyekben — vármegye a községeket — gyorsan tájékoztatni kívánta.

A közlési mód azon alapult, hogy a vármegye a kormányzati szervektől kapott, vagy maga által indított rendelkezést a járási főszolgabíróknak írásban megküldte, azok pedig a járásuk területén levő községek között köröztették. A kapott kurrenst az első község bírāja lemasolta, majd az eredetét késedelem nélkül a megállapított sorrend szerint továbbította. Így járt a kurrens faluról falura, bíróról bíróra, akik a kurrenst a lakossággal hirdetmény és ki-doboltatás útján közölték.

Ez az érintkezési mód volt jellemző a postai szolgáltatásra is, mert a postai vonatkozású le-szebb rendelkezéseket is ezúton hirdették ki, szolgáltak az érdekeltek tudomására.

Különösen dívult ez a közlési mód az 1700-as évek végén II. József (1780–1790), a kalapos király, majd követői idején. A megreformált közigazgatási szervezet 1789-ben elrendelte, hogy a városok, községek vezessenek *protocollum curren-taliumot* (körrendelet-gyűjteményt), és abba minden érke-zett kurrenst szó szerint írjanak be. Ilyen kurrens útján rendelkeztek a postai díjszabás időnkénti változásának közzétételére is.

Szekszárd város vice nótáriusától (aljegyzőjétől) származik e kurrens: „Isten Mindnyájunkkal! Eő Felsege méltóztatott kegyelme-sen parantsolni, hogy a leveleknek a postán való vitettetek-re nézve a következő punktu-mok tartassanak jól meg. Ugyanis

1. Hogy azon leveleknek a taxája (viteldija), a melyek az ösze foglalt Császári és Királyi Német- és Magyarországo-knak akármely helyiből jönek, vagy oda mennek, sem akkor a midőn a postára tétetnek, sem pedig akkor a midőn a postáról le vétetnek, több ne legyen mint egy simpla, vagy fél árkus levéltől 4 krajcár. (Mai nyelven: az időben a viteldij felé a feladó, felét a címzett fizette fél árkus papírnagyság után, ami fél latnak — 1 lat=17,5 gramm volt — felelt meg.) Következendőképpen az egész frankos levéltől 8 kr . . .

2. Azon levelek taxája érént

a melyek küldő, avagy pedig olyan országba, a mely Magyar- és Németországgal összeköttetve nincsen, küldtetetnek, vagy pedig onnan ide jönek, az eddig való rendelések tovább is megtartassanak. (A külföldnek számító leveleknek nincs díjszabásváltozás.)

3. Ha valaki nagyobb bátorság (biztonság) okáért a levelet recommendálja és akarja, hogy különösen a protokollumba feljegyeztessék (ajánlva akarja feladni és jegyzékbe foglaltatni) az olyan ezen feljegyzésért a levél taxája mellett minden darab levéltől a minden különbség nélkül 6 krt fizessen. (Ez volt az ajánlási szolgáltatás díja.) Hogyha pedig valaki azt kívánná, hogy a levélnek kézhez való vitele iránt bizonyosság levél avagy receptisse adatolják a melyet is a levél küldő köteles a levélre feljegyezni, ezen receptisséért szükséges fog lenni, hogy azon postánál feltételtetik különösen 3 kr fizetessék (a tértivevényért) ellenben pedig törvényes dolgokat illető leveleknek a postán való küldtetéseik eránt az eddig való rendelések tovább is helyben hagyattassanak. (A bírósági ügyekben történő díjtalan tértivevényes levelezés továbbra is megmarad.)

4. Hogy egy levél is a postára, avagy a posta stációkon béne vetetessenek, melynek háttára azon helynek neve, ahonnan küldetik fel nincsen írva.” (A feladási helyet nem tartalmazó levelet a posta nem veheti fel.)

Befejezésül tiszteres bírsággal büntetik azt a postai tisztviselőt, aki díjmentesen szállított küldemény után a feladás vagy kézbesítés során pénzt kér, vagy aki a díjszabástól eltérően több díjat szed — jegyezte fel 1789. július 20-án Gubody János vice notárius.

A Miskolcon vezetett városi protocollum 1790. március 18-i bejegyzése arról értesít, hogy II. József fejedelem halálával visszaállították a Mária Terézia alatti állapotot, a korábban megtartott népösszeírás során elvégzetetett házszámjegyzé-lést eltörölni rendeli el a megyei közgyűlés, ezért körözünybe kiadhatja: „a házakra írt minden numerusok a ház birtokosa által letörültessek, vagy be-meszeltessek, a helységek bírái pedig ezen rendeletek végbe-menetelre vigyázni kötelességeknek tartásák.”

Miután a vármegyei közigazgatás visszaállt, előkészület történt a régi főispán, gr. Majláth József ünnepélyes visszahelyezése tisztségébe. Az ünnepélyes eseményt 1790. április 4-re tűzték ki, ezért két nappal előt-

te Ragályi József főszolgabíró a járásában lakó neméseket felkéri, hogy: „maguk közül számosan maguk lovaikon és csinos maga öltözetében megjelenni méltóztassanak, kik is többekkel együtt méltóságos főispán úr özeleenciáját bandériummal kikísérhessék, mely végre való kiindulás és a többi környűllásokok iránt újabb tudósítasomat ki fogom küldeni.”

A kurrenszek sokszor tartalmaznak a postajarat biztonságára vonatkozó rendelkezést: „Recommendaltatik az is, hogy minden helység a maga határában levő hidjait s utcáit jó karban tartsa, máskülönbén az előljárásság azért is mint szinte más rendtelenségektől közelebb terjedő visitatiom alkalmatosságával számára fog-nak huzatni. Írja 1790. május 19-én Óváry Miklós főszolgabíró a miskolci járás községeinek.

Ez a központi körözüny az egész országot bejárta:

„Somogy megyei Babocsa és Berzence posták között elve-szett naggyértékű stafetának el-tulajdonításáért gyanúságra esett Vas Ferkó, Csépan, Szala vármegyében született mintegy 15 esztendő magyar nyelven beszélő, egy kicsit horvátul is értő egyén köröztetik, aki Baranya vármegye felé ment.”

A postaszállítás körülményeire is utal az 1790. szeptember 28-án kibocsátott központi kurrens:

„Leírása Tóth András nevű postalegénynek, aki Szent Mihály havának 10. napján reggel kilencedfél órakor a postával Mélykútról Halasra küldet-vén s az útfélben a levélhordó tászkát, vagyis bőrtáskát el-vesztvén ellillantott. Ezen meg-nevezett postalegény Nyitra vármegyei születésű középszerű termetű, kék szemű, felfü-vott pofájú, kissé himlőhelyes ábrázatú, az orráról kezdvén egész állagig vörös képű, egyéb-ként egészséges testű, csendes magaviseletű, tótul beszél, a magyar nyelvet is érti, de csak igen kevéssé, visel kalapot, fekete fáttyol nyakravalót fehér katona lajbit sárga gombokkal, lábravalót bakancsot és egy rongyos juhbőr bundát azon felül elszökése alkalmatosságá-val volt vele egy avult fejrő új-jas katona köpönyeg hasonló színű posztóval bevont gombokra. Az elveszett levélhordó-zó bőr táska párnazsák formájú volt, mely belső födelén ezen jegyekkel O. E. Nr. 4 vala meg-jegyezve.”

A kurrenszek bemutatását egy miskolci járásbeli körözü-vénnyel fejezem be. „Történt már egynehányszor — írja Óváry Miklós főszolgabíró 1790. július 24-én — hogy a kurrenszek vagy elmaradtak, vagy eltévelyedtek; arra való nézve 25 pálca büntetés alatt minden bírónak parancsolat-tik, hogy a kurrenszeket mihelyt beiratja, azonnal külgye to-vább.”

Dr. Kamody Miklós

Jót nevettem...

Vidám történetek a komoly postáséletből

Pontos eligazítás

Ugyancsak J. G. barátommal történt futárszolgálat közben, hogy egy távirat címe csupán ennyiből állt: Szabó Lajos, Répáshuta. Ez bizony nem sokat mondott számára. Gondolta, hogy majd csak megkérdezi valakitől, hol lakik a címzett.

Igen ám, de tél volt, dermesztő hideg, a templomban még nem harangoztak gyülekezésre hívóan, s az utcán egy teremtet lelket sem látott. Egy kis tétova bolyongás közben végre találkoztott egy bicikliző atyáival. Megállította, és megkérdezte, meg tudná-e mondani, hogy hol lakik Szabó Lajos?

A megkérdezett — helybélihez illő önértéssel — válaszolt: — Hát már hogye tudnám. Ott lakik a Papp Kálmánék mellett. Ezzel felpattant a biciklijére és sebesen tovarikázott. Míg ezen a furcsa információ morfondírozott Géza futárunk, látja ám, hogy az egyik házból kijön és feléje tart egy csupa csizmás, ködmönös, öreg, pipás emberke. Oda is ért a kocsihoz, és tisztes köszönés után megkérdezte: — Kit tetszik keresni?

Géza barátom fordított egyet a tájékozódás technikáján. — Azt mondja meg, bátyám, hol laknak Papp Kálmánék? De ha azt mondja, hogy a Szabó Lajosék mellett, akkor én menten megeszem a sapkámát!

Az „elnevetett” 400 forint

Mint ahogy van eltűszszentett birodalom, létezik elnevetett 400 forint is. Éppen velem történt húsz-egynéhány évvel ezelőtt. Valahogy megcsúsztam a hivatali szobámban, és végigzuhanám a padlón. A bal karom a csuklóm felett megredett, és mivel 3-féle biztosításom is volt, háromszor 400 forintot fizetett ki részemre a biztosító. Aztán valakitől azt hallottam, hogy a fennálló szabályok szerint több biztosítás ese-

tén is csak kettő után esedékes a csonttörés, illetőleg a repedés utáni biztosítási díj. Ezt meg is említettem hivatali szobatársaim, illetőleg M. E. és S. J. munkatársaim előtt. Kifejezésre juttattam aggályomat, hogy esetleg nem kell-e visszafizetnem — ha követelik — a harmadik 400 forint biztosítási díjat.

Teltek a napok, de nem történt semmi. Ám az egyik napon a postám között egy nevemre szóló ajánlott levél volt Miskolc 1 hivatal ragszámával. A boríték Állami Biztosító Megyei Igazgatósága Miskolc hivatalos felirattal volt ellátva. Balsejtelmek között, izgatottan bontottam fel a borítékot. Sejtelmem nem csalt. A cégjelzéses iratpapíron iktatószámmal, osztályvezetői bélyegzővel és aláírással ellátott iratban az igazgatóság közölte, hogy ellenőrzéskor megállapították, jogtalanul vettem fel a harmadik biztosítás után 400 forintot, és felszólítottak, hogy azt pénztáruknál haladéktalanul fizessem vissza.

Nem szóltam senkinek, hanem 400 forinttal a zsebemben elmentem az Állami Biztosító Megyei Igazgatóságához. Ott szinte kézzől kézre adták a levelet, de senki nem tudott segíteni. Végül is azzal adták vissza, hogy talán a városi fiókna tudnak róla.

Dehogyan mentem én a városi fiókba. Akkor már tudtam, hogy beugratás történt. Nem kellett hozzá más, csak cégjelzéses boríték és ugyancsak cégjelzéses iratpapír. „Osztályvezető” szövegű bélyegző volt az osztályirodánkon. Miskolc 1 felirattal ajánlási ragszámot pedig bármelyik osztályunkhoz érkezett beadvány borítékjáról ügyesen le lehetett választani, és az én borítékomba ragszátanni. Most már csak egy írógép kellett hozzá és egy ügyes tréfacsináló. Ez utóbbi is adva volt M. E. szobatársam személyében.

Gondoltam, a tréfát ezek után én fejezem be. Komor arccal léptem a hivatali szobába. A két delikvens úgy tett, mint-ha szorgalmasan dolgoznának,

közben sandán engem figyeltek. Én miközben mérgesen csapkodtam, hangosan így morfondíroztam:

— Képzeltétek, valamelyik disznó alak becsapott. A biztosító nevében felszólított, hogy a harmadik 400 forintot fizessem vissza, mert jogtalanul vettem fel. Képzeltétek, elmentem a Megyei Biztosító Igazgatósághoz. A levelet nem ők írták, de ellenőrizték a részemre teljesített kifizetést, és valóban vissza kellett fizetnem 400 forintot.

Két szobatársam lopva összenézett. Szinte egyszerre pattantak fel és mentek ki a szobából, majd kisvártatva visszatértek. S. J. igen bünbánó arccal elnézést kért, és bevallotta, hogy a tréfát ők csinálták, de mivel ilyen rosszul sikeredett — nem akarják, hogy anyagilag károsodjam —, ketten felülvizsgálnak egy számadást, és a felülvizsgálási díjból megadják nekem a 400 forintot. Bennem hirtelen megvilágosodott a tréfa végpontja.

Ideadják a 400 forintot, én meghívom őket az Avasba vacsorára, és fizetek „mint a katonatiszt” — amíg a 400 forint tart. Utána pedig megmondom, hogy mi történt. Így képzeltem el magamban, de ahogy rájuk néztem, és láttam igazi bánkódó magatartásukat, hirtelen ki-tört belőlem a nevetés, és az íróasztalra borulva végleg „el-nevettem” a 400 forintot.

Ha igaz, hogy egy jóízú nevetés 8 perccel meghosszabbítja az ember életét, akkor megérted, hogy 400 forint akkoriban jelentős összeg volt.

Horváth Dezső

Tájékoztatás

Szíves tájékoztatásul közöljük kedves olvasóinkkal, hogy a lapunk februári számában megjelent „Kis magyar nyilvánosság” című cikkben egyértelműen nem a Posta Oktatási és Kulturális Intézetére gondoltunk.

Szerkesztőség

Messzire kiáltok

Meghívót kaptam a minisztérium kultúrtermébe ünnepségre. Elolvastam többször is, de okosabb nem lettem. Mentem az irodába és a meghívót mutatva a vezetőmnek, G. Tibornak. Ő csak mosolygott, és azt kérdezte:

— Tényleg semmiről nem tudsz?

Határozottan feleltem:

— Nem.

G. Tibor nyújtotta a kezét, és meleg érzéssel mondta:

— Téged a Munka Érdemrend kitüntetésé átételére hívnak. Engedd meg, hogy elsőnek gratuláljak.

Még beszélgettünk hosszú percekig.

A nagy szavak után boldog érzés töltötte be a szívemet a Lenin körút emberforgatagában. És a lelkemben éltek, mozgogtak az emlékek: postáséletem megjövendőlése... majd az útnak indítás...

Kis falunkban anyám, apám és mi, gyerekek a postást Gyuri bácsinak szözlöttük.

Még a szomszédék háza előtt járt, de már elengedte érces hangját:

— Panni, János, levél érkezett!

Ha azonnal nem tudtunk elébe menni, hosszú lábaival pillanatok alatt az udvarunkba volt. Napfényes, májusi délelőtt a könyhaajtó mellett sámlin ül-

tem. Odatett anyám, hogy a tavaszi langyos fénysugár enyhítse betegségemem. Otéves voltam, és egymás után jöttem rá a gyermeknyavalyák. Ekkor szamárköhögés kínozott. Ám amikor megláttam a közeledő Gyuri bácsit, szívem megvidámodott. Örültem, mert ha bejött hozzánk, mindig mesét mondott nekem. Nyújtotta a levelet anyámnak, de a tekintete rajtam volt, és kedves hangon üdvözölt.

— Postásszívem, bajszos szám a beteg Janikának jobb egészséget kíván.

Kacarászott, és játékos hangon kérdezte:

— Mondjak még valamit?

Jókedvűen bólogattam.

Gyuri bácsi fölépett a teraszra, kezét figyelmeztetőn magasra emelte, és mondta a mesét:

— Az öreg kecskének volt egy kis gidája, drága szeme fénye, aranyos bimbója...

Lélegzet-visszafojtva hallgattam, majd a farkas kopogtatása izgalomba ejtett, de a vadász érkezése mindjárt visszaadta jókedvem. Tenyerem összecsaptam, és kértem a postás Gyuri bácsit:

— Legyen szíves, mondja el még egyszer!

Mosolyogva rázogatta a fejét, és nyugtatott.

— Amikor levelet hozok, bejövök és egy mesét elmondok. Most már mennem köll, mert a

nénik és a bácsik várják a leve-lüket.

Kezét a vállamra tette, és sajnálkozóan hangon mondta:

— Sápadt, sovány fiúcska. Neked majd a kasza meg a kapa, dehogvis... — Kis szünet után határozottan mondta:

— Postás leszel! Az bizony! Ígérem, ha majd nagy leszel, postásnak segítelek. Nem ám ebben a pici faluban! Pestre...

Simogatta a hátam, aztán elköszönt, és sietett kifelé az utcára. Anyám nem tetszőn utánalegyintett. Kezembe adta a tejes poharat, és azt mondta:

— Még hogy a Gyuri bácsi téged postásnak akar? Éspedig a messi Pestre? Hogyisne. Ju-hász leszel, kisfiám, mint az öregapád meg a nagybátyád...

Otёvesen igazán nem tudtam én fölfogni a postás munkáját. Még a juhászét sem.

Apám néha-néha elvitt a messzi dombok közé nagyapámhoz. A kőkenyibokor árnyéka alatt ácsorogtam, és nézegettem a legelésző bárányokat. Pillanatnyilag tetszetek. De hazafelé menet már nem is gondoltam rájuk. Ám a mesebeli öreg kecske naponta többször is eszembe jutott. S az utca közepén lestem, vártam a postás Gyuri bácsit. Majd amikor megpillantottam magas, vékony alakját, szaladtam elébe és messziről hangosan köszöntem neki. Mosolyogva üdvözölt:

— Ejnye, ejnye. Hát mégint nem írtak a felhervári rokonok? Na, talán majd holnap.

Elkísértem az Aranyhegyen keresztül a Fő utcáig. Hiába re-

A gépkocsik irányítója

Amióta a posta leveleket, csomagokat — sőt a múltban személyeket is — szállított, közlekedési eszközökre is szüksége volt. Ám a közlekedés szüntelenül fejlődik, korszerűsödik; a lovas kocsi, a szekér lassacskán múzeumi tárggyá válik, a lovaglás, a hajtás idestova csak a sportéletben marad fenn. Természetes dolog, hogy a posta feladatainak végrehajtásához a sokoldalúan használható korszerű járműveket, a gépkocsikat nagy számban veszi igénybe. A postai munkakörök között tehát a gépkocsivezető nem számít különlegesnek, noha a megnevezéshez nem társul föltétlenül munkáltatóként a posta képzete. Garázsvezetői munkakör hallatán már egyáltalán nem gondolunk a postára, bár ez sem egyedi a szakmánkban. Egyikük *Mischek Antal*, aki nemrég ünnepelte 40 éves szolgálati jubileumát, és most már nyugdíjba készülődik.

dőlőzőket. Reggel volt, mire a hórólászól kiszabadítottak minket, de még mindig csak Félegyházaig jutottunk el. Már az is nagy dolog volt, hogy nem a nyílt terepen tétlenkedtünk, és fűtött helyiségbe húzódtunk. Továbbindulni azonban csak másnap tudtunk.

— A nehéz külszolgálat után bizonyára jólesett a garázsvezetői beosztás.

— Kétségtől kissebb a fizikai igénybevétel, ugyanakkor megnövekszik a felelősség. Aztán garázsvezetőként is teljesítettem éjszakai szolgálatot... Egyébként akkor kínálták fel nekem ezt a munkakört, amikor a hírlapjártat megszünt.

Mischek szaktárs 1979 óta a Posta Központi Járműtelep 1. sz. garázsának vezetője, egyúttal az oda beosztott garázsvezetők irányítója. Feladatuk az, hogy a postaszervek által lekötött teherkocsikat és autóbuszokat a szerződéses feltételei szerint kiállítsák. Nagyobb megrendelők: a Budapesti Távbeszélő Igazgatóság, az országos hatáskörű Építési Üzem és a Szociális Hivatal. A postaszervek rendelkezésére bocsátott kocsiparkban darus, billenő és emelőhátfalas, utasfülkés Robur és Ifa teherkocsik, Robur és Ikarus autóbuszok, gyermekszállítókra berendezett buszok és más különleges járművek vannak. Mindenképpen a posta legértékesebb kocsijai, amelyek célszerű, gazdaságos irányítása a vállalati árbevétel szempontjából nagyon is jelentős feladat.

— Ekkora szervezet mozga-

tása bizonyára nem lehet mentes a gondoktól sem...

— Mostanában leginkább munkaerőgondjaink adódnak. Ezek is többnyire a gépkocsivezetők cserélődéséből erednek. Évente átlag húszan mennek-jönnek, tehát mindig vannak új dolgozóink.

— Gondolom, beilleszkedésük segítése nem csekély türelmet és emberismeretet kíván.

— Úgy érzem, ez minden nehézség nélkül ment. Munkatársaimmal, beosztottaimmal mindig jó kapcsolatot tudtam tartani. Remélem, ez volt az alapja annak, hogy korábban főbizalmas választottak, jelenleg pedig a munkaügyi döntőbizottság társelnökeként töltök be társadalmi tisztséget.

Arra pedig, hogy Mischek Antal megbízható munkáját előjárói is kellőképpen értékelték, vezetői megbízatásán kívül Kiváló Dolgozó kitüntetései és Elnöki Elismerése is bizonyítják.

— Úgy tudom, negyvenévi munka után már várja nyugdíjazását. Van-e valamilyen elhatározott terve jövőjére?

— Elsősorban pihenni szeretnék, persze nem tétlenül. Békámgyeren nyugodt otthonom van. A környék nagyon alkalmas családi sétákra, kocsim segítségével pedig távolabbi kirándulásokat is szervezhetek. És ha hiányozna majd a munka, úgy hiszem, a Járműtelep talál még rám bízható feladatot.

Mindehhez jó egészséget kívánunk.

B. I.

Esküvőre készültünk, Somogy-Iszkanterre. Már összecsomagoltunk, csak a meghívó táviratot vártuk. Csak vártuk, de nem jött. Pedig a legutóbbi találkozáskor úgy beszéltük meg, hogy táviratot fognak küldeni, melyben a pontos dátum is benne lesz.

A távirattól függetlenül — miután az esküvő pontos idejét tudtuk —, elutaztunk.

Éppen idejében érkezünk meg. A nagy üdvözlések, rokon-csók közepette megkérdeztem:

— Elküldték a táviratot?

— El. Pontosan két napja.

Megkaptátok?

— Nem kaptuk meg — de elindultunk...

— A fontos, hogy itt vagyunk! Különböző elkétek volna — így a sógor.

Az esküvői vacsora idejére mindenki elfelejtette az egész ügyet. Az esküvő, a fiatalok egymásra találása sikerültnek mondható, s mire ők is asztalhoz ültek, már jócskán benne voltak a vendégek a hangulatban...

Új központ, egyszerűbb kezelés a nemzetközi távbeszélő-forgalomban

1989. február 1-jétől folyamatosan történt az áttérítés a tároltprogram-vezérlésű nemzetközi elektronikus központban. Az új AXE központ üzembe állításával új korszak kezdődött a forgalomlebonylításban. E változások a dolgozók munkakörülményeit is jelentősen javították.

A nemzetközi távbeszélő-kezelőknél megszűntek a kulcsos munkahelyek és a távbeszélőjegyek, helyettük a fotón látható számítógép végzi az előfizetők felhívását, az időmérést és a díjazást.

Az AXE központban terminálok és vezérlőasztal segítségével történik az üzemfenntartás, az irányítás és az ellenőrzés.

A központ végleges átadása március 7-én volt.

— K. S. —

TÁVIRAT

A szakácsnő kitűnő vacsorát készített. A főszám a hamisítatlan somogyi rétes volt. A meghívott vendégek — akik jórészt a község lakói voltak — valamennyien dicsérték Erzsébet néni főztjét, s külön a kiváló rétest. A sógor, akinek Erzsébet néni a felesége volt, haragudott is rá, mert mindenkinek eldicsekedett, hogy amióta az eszté tudja, a községben megtartott lakodalmakban ő sült-főzött. Eből persze rögtön kitűnt, hogy a sógor már milyen öreg.

Éppen a táncnál, no meg a szünetekben a rétesevésnél tartottak a vendégek, amikor az ünnepi köszöntő következett, amit előre bejelentettek. Ezután rázendítettek, s húzni kezdték a talpalávalót. Ropta a táncot a nép, emelkedett a hangulat, jól érezték magukat az emberek.

De egyszer csak megszakadt a zene. Mindenki odafigyelt a köpcös kis postásra, amint dagadó táskájából kézbesíti a különféle táviratokat, hol a szülő, hol a fiatalok részére, tele jókívánságokkal, gratulációkkal.

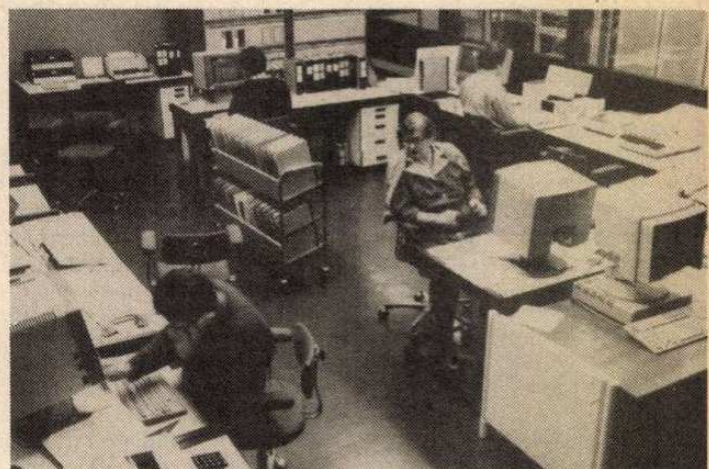
A nem azonos időben feladott táviratok, egy időben, együtt való kézbesítése okos gondolat, amit a fiatalok is egyben — vagyis hát papírpénzben jutalmaztak.

Ez után a kis epizód után, mely mindenkit még jobb kedvre hangolt, jöhetett a menyasszonytánc.

Ki tudja, talán még most is ott mulatnánk. Járnánk a táncot, ha időközben haza nem utazunk. A szomszéd lakó azzal fogadott bennünket, hogy a harmadik házban lakó, de hasonló nevű férfi már háromszor keresett bennünket egy távirattal, amit tévedésből vett át. Ott is hagyta.

A táviratban az esküvői meghívás s annak időpontja volt.

— hs —

ménykedtem. Az utcán nem mondtam mesét.

Később, már iskolás koromban, ritkábban találkoztam a Gyuri bácsival. Amikor néha valahol a faluban megláttam, siettem hozzá és köszöntem neki. Ilyenkor mindig eszembe jutott Gyuri bácsi ígérete, a posta. Jó érzéssel mosolyogtam. Ám igazán soha nem gondoltam, hogy egyszer tényleg postás leszek...

Elvégeztem az elemi iskolát. Abban az évben alakult a levele-fúvószene. Muzsikát szerető család voltunk. Nagyapám a citerát verte, apám pedig harmonikázott. Nagy kedvvel jelentkeztem a karmester-nél. Majdnem elkéstem. Már csak két szabad hangszert volt: klarinét és eufónia. A réz hangszert választottam. Boldogan vittm haza. A szüleim és a testvéreim csodálkozva néztek. Féltem a trombitát. Anyám rózsaszínű kartonból hangszervéddőt varrt, abban hordtam kedden és csütörtökön délután a zeneórákra. A tanulás sokszor az éjszakába húzódtott. Utána hangszereim a hónom alá szorítottam, siettem haza, s közben dúdolgattam a Rákóczi-indulót. Az iskolaépület után átmentem az utca másik oldalára. Arrafelé kevesebb volt a kutya. Egyszer csak futás zaja hallatszott. A közeli szederfa mellé húzódtam és leselkedtem. Egyenruhás futott felém, éspedig egy csendő. Megmarkolta a vállam, nagyot ütött az arcomra, és azt üvöltötte:

— Te csibész! Nálad van a Bacska borbély réztányérja!

A villany alatt megcsillant, látam.

Lerogytam a szederfa mellé. Előttém sok-sok csillag röpke-dött. Ruha reccsent. S a hangszervéddőt az ölemből esett. A csendő pedig kiabált:

— Ez meg micsoda? Talán bögő?

A lábam elé dobta: — Fogd meg. Aztán pucolj vele haza!

Túl az árkon megállt egy biciklista, s halkan kíváncsiskodott.

— Itt meg mi történt?

Ismerős volt a hang. Szívem elhagyta a félelem, és bizakodva sóhajtottam. A postás Gyuri bácsi engem ismer, biztosan megvéd. Eldöntötte a biciklit, kézbesítőtáskáját hátralökte, és közelebb lépett. Megismert. És csodálkozva kérdezte:

— Jani, mi rosszat csináltál? Térdre borultam és sírtam.

A csendő derékszíját igazította, s pattogó hangon mondta:

— Maga postás, biztosan hallotta, ellopták a Bacska borbély réztányérját és azt keressük. Ez a suhanc is...

Gyuri bácsi a csendő felé fordult, s a szavába vágott:

— Hol járnak maguk? A réztányér tegnap óta a Bodza köz sarkán egy jegenyefán sárgul.

Hónom alá nyúlt, fölemelt, és halkan kérdezte:

— Megvert?

Erőm nem volt beszélni, csak bólogtam.

A csendő följebb tolt a kaskottas sapkáját, és hőkönten nézte a postást. S aztán szó nélkül elindult az alvó felé.

Gyuri bácsi utánalegyintett:

— Ezek nem látnak az oruknál tovább. És ütnek... Ahelyett, hogy előbb meggyőződnének.

Átlépte az árkot, és fölemelte a biciklit. Aztán előrehúzza kis táskáját, elemilámpát vett elő, rávilágított a felső küldeményre és nézte. Majd szomorú hangon mondta:

— Ez mind-mind bánatot fakasztó... istenem, istenem. Némelyik talán annál is több, valamennyi SAS...

Szavára nem tudtam válaszolni. A kegyetlen nagy pofon, igazságtalanul. Jó lenne madárrá változni és messzire elrepülni, nagyon messzire. Nyeldestem kínzó keserűségem. Majd úgy határoztam, elhagyom kis falum. Mindjárt Gyuri bácsit emlékeztetem az ígéretére. Átugrottam az árkot, és szomorú szemmel néztem rá. Tekintetünk összefutott. S megelőzött. Nagyot lélegzett, és meleg hangon mondta:

— Jani, mehetnél ám postásnak. A nagy postára az öcsémnek egy telefon. Persze ha kedved van és akarsz.

Kezét a vállamra tette, és csillogó szemmel biztatott:

— Közel a postához még al-bérletet is tudnak ajánlani...

Harmincöt éve...

Gyuri bácsi! A messzi világba kiáltok hozzád:

— Köszönöm! Nagyon köszönöm!

P. Kovács János

Ünnepi taggyűlés a Helyköziben

Február 13-án — Budapest felszabadulásának 44. évfordulóján — *Tőkei Ferenc*, az MSZMP KB tagja a HTI-be látogatott. A rövid, kötetlen szakmai ismertető után megtekintette az AXE, valamint a régi nemzetközi távhívóközpontot, majd az igazgatóság I. pártalapszervezetének ünnepi taggyűlésén vett részt, ahol kérdésekre válaszolva beszélt az 1956-os

eseményekről, a „Pozsgay-ügyről”, *Kádár János*nak a múltban és jelenben betöltött szerepéről, valamint a KB-ülések hangulatáról, a párt ifjúságpolitikájáról.

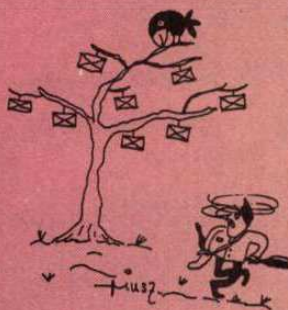
A jó hangulatú taggyűlés után elégedetten állapította meg, hogy egy harcias, cselekvő pártalapszervezetet ismert meg a postánál.

Magasugrás

A postás sportoló elérte álmai netovábbját. Megközelítette az országos csúcsot magasugrásban, amikor kisfia bemutatta a bizonyítványát!

VÍZIO

Tóth-Piusz István karikatúrája

Morbid

Postás: Hoztam egy kis csomagot. Nyolc forintot kapok, de nagy pénzt nem tudok váltani, mert csak most kezdtem.

Nyugdíjas: Sajnos, nekem sincs apróm...

Postás: Nem baj. Majd ki tessék fizetni holnap.

Nyugdíjas (tréfálkozva): ... és ha holnapra meghalok?

Postás: Nem baj, akkor sem olyan nagy a veszteség...

— hs —

A munkavédelmen nem takarékoskodnak

Egyéni védőfelszerelések beszerzése és használata a Debreceni Postaigazgatóságnál

Bordó műanyag kötésű, 370 oldalas kézikönyv: Postai Munkavédelmi Szabályzat. És ezt kiegészíti egy 55 oldalas A/4-es függelék; történetesen a Debreceni Postaigazgatóságé. Nem lehetne azt állítani, hogy a posta nem a jó családapa gondosságával vigyáz dolgozóinak testi épségére, egészségére. Vajon a dolgozók is ilyen körültekintően, lelkiismeretesen ügyelnek önmagukra és egymásra?

Ezúttal érdeklődésünket a munkavédelemnek egyik részterületére, az egyéni védőfelszerelésekre szűkítjük. Azt igyekeztünk felderíteni, miképpen látják el a dolgozókat a szükséges eszközökkel, tisztító- és bőrápoló szerekkel, másrészt pedig azt, hogy a dolgozók az előírásoknak megfelelően használják-e a rendelkezésükre bocsátott védőfelszerelést.

Nem volt szűkmarkú az igazgatóság a függelék összeállításakor. A szabályzatban előírtakon felül 43 fizikai és 40 nem fizikai munkakörben pótolta ki a védőfelszereléseket. Hogy csak egy-két példát említsünk: a különleges tehergépjármű vezetőjének (150 1 01 FEOR-sz.) az ipari bőrkesztyűn kívül magassított szárú, gumitalpú bakancsot és 3/4-es anorákot is kiadat, vagy a 196 0 99/1 FEOR-

számú vonalépítő segédmunkást a kilencféle védőfelszerelésen kívül, ha láncfűrész kezel, vibrációs kesztyűvel és védősisakkal is ellátja. Ebből az is kitudnik, hogy a függelék messzeemenően igazodik a helyi körülményekhez.

— A függelék megszerkesztése előtt a szabályzat tanulmányozására és javaslatételére hívtuk fel a végrehajtó szerveket — mondja *Megyesi Gyula*, az önálló munkavédelmi csoport vezetője. — A hivatalok és az üzemek éltek is a lehetőséggel, az igazgatóság pedig a tszb-vel együtt alaposan áttanulmányozott minden javaslatot és észrevételt. Ha a szóba hozott felszerelési tárgy bármily csekély mértékben is indokoltnak látszott, nem zárkoztunk el rendszeresítésétől. Természetesen minden kívánságnak nem lehet eleget tenni. Egyetlen példa: vannak munkakörök, amelyeknél a szabályzat előírja acél orrmerevítő bakancs használatát. Ebben az esetben hiába tartja a dolgozó célszerűbbnek a félcipőt. Ilyet orrmerevítéssel nem gyártnak, tehát ragaszkodnunk kell a bakancs viseléséhez. Nem tehetjük ki a dolgozót annak a veszélynek, hogy a védtelen lábára ejtse egy súlyos tárgyat.

latoktól kapott tájékoztatás alapján állapítják majd meg, hogy a szóban forgó zárt öltözet munká-, avagy védőruhának kell-e minősíteni, és az utóbbiként megfelel-e rendelkezésének. A kísérleti tapasztalatok eddig kedvezők, a dolgozók is szívesen használják.

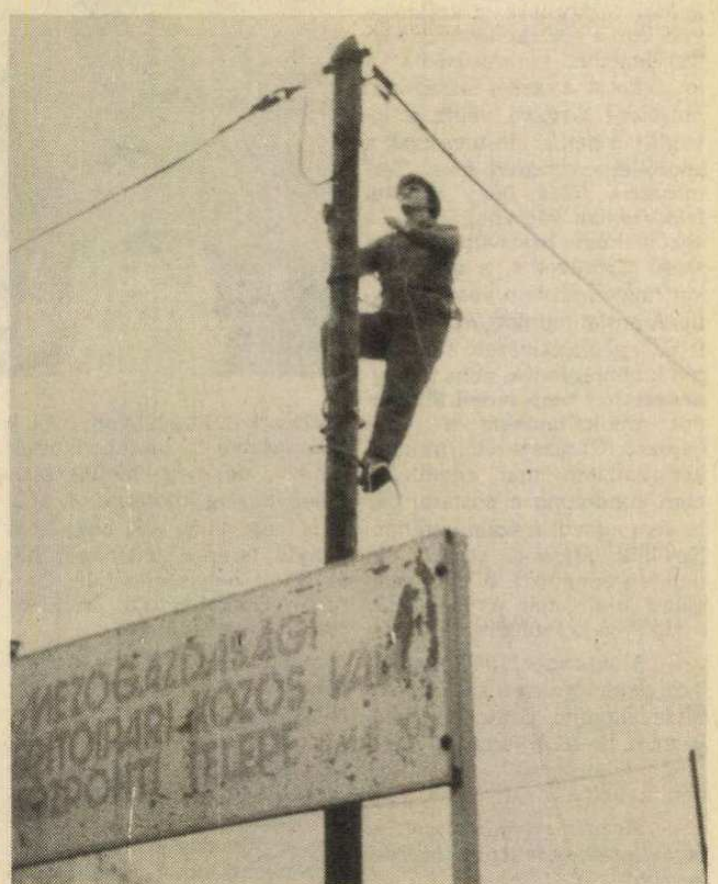
Ha eldől az említett kérdés, megindítják a hivatalos eljárást az Országos Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetnél a szabványosítás iránt.

Mit mutatnak a számok?

Mielőtt a védőeszközök használatát a munkahelyeken megismerléstük volna, előzetes tájékozódásként átböngészünk az igazgatóságnak a foglalkozási balesetekről összeállított 1988. évi beszámolójelentését. Eszerint a három megyei távközlési üzem, a szállítási üzem és a központi raktár dolgozói közül 21-en szenvedtek üzemi balesetet. Azért ragadtuk ki a megnevezett üzemeket, mert náluk tételezhető fel leginkább a balesetek okaként a védőeszközök elhanyagolása. Az eleséssel, átlatok támadásával összefüggő baleset elleni védelem egyetlen

„eszköze” a fokozott figyelem lehet.

Sajnos, a beszámolójelentés szerkezete nem teszi lehetővé, hogy a balesetek okainak vizsgálatánál pontosan következtetni lehessen az egyéni védőeszközök mellőzésére vagy az előírásoktól eltérő használatukra. Az adatok általában nem utalnak hanyagságra, nemtörődomségre. A statisztika — főleg javuló irányzatánál fogva — következetesen végrehajtott munkavédelemről tanúskodik, fenntartva azt az álláspontot, hogy egy baleset is sok, és még nagyobb körültekintéssel talán elejét lehetett volna venni.

Juhász Csaba szakmunkás teljes felszereléssel

Zárt műanyag védőruha

Az ellátottságot tehát az érdekeltek részéről megfelelő figyelem kíséri. Reméljük, ugyanez a gondosság nyilvánul meg a mindennapi munkában is.

A védőfelszerelések beszerzését és szétosztását a függelék az igazgatóság közgazdasági osztályára és a gazdasági irodára bizza. Ugyancsak az ő feladatuk, hogy felmérjék a végrehajtó szerveknél felmerülő igényeket, és ha azok indokoltak, gondoskodniuk kell kielégítésükről.

— *Előadódhat-e még igény különleges védőfelszerelésre, amelyre a függelék készítésekor nem gondoltak?*

— Például a Gépjármű Szállítási Üzemnél a függelék összeállítását követő időben alvázvédelemre is berendezkedtek, amiről előre nem tudhattunk. Ez a munka pedig ugyancsak védőeszköz-igényes, mert a technológiai folyamatok során más-más védőeszközökre van szükség. A leckét az utolsó műveletnél, a korróziógátló vegyszer felhordásakor használt zárt

védőruha beszerzése adta fel. Ez a posta gyakorlatában még nem fordult elő, ezért az Interagot kérdeztük meg, hogy ők milyen védőruhát használnak az ilyen és ehhez hasonló munkákhoz. A tőlük kapott tájékoztatás alapján svéd rendszerű felszerelés mellett döntöttünk. Készen azonban ennek megfelelő védőruha nem kapható, ezért azt Graboplast gyártmányú neoprén anyagból a Hajdúdorogi Ruhagyártól rendeltük meg.

A könnyű, puha, de tartós, a vegyszereknek ellenálló védőruhák elkészültek, az üzemben minden olyan munkánál, amelynél a munkaruha, vagy a védőkötevény a szennyeződéstől, esetleg a vegyi ártalomtól nem védi meg a dolgozót, kísérletképpen használatba vették.

Tisztázásra vár természetesen az a kérdés, hogy az alvázvédelemhez, valamint az előkészítő munkálatokhoz használt anyagok milyen hatással lehetnek a dolgozóra. A saját tapasztalatok és a hasonló profilú vál-

Tóth Mihály raktári anyagkezelő a védőfelszereléseket rendezi

Mintaszerű gondoskodás

A szállítási üzemnél *Nagy Jenő* üzemvezető röviden tájékoztatott minket a náluk folyó munkavédelemről. Az üzemben tavaly 8-an szenvedtek balesetet. Ezek okai között, a rendelkezésünkre bocsátott beszámoló szerint, a figyelmetlenség és gyakorlatlanságon kívül a védőeszközök használatának elmulasztása is szerepel. Pedig ezen a téren ők sem takarékoskodtak. Védőfelszerelésekre 1 804 616, kéztisztító és bőrápoló szerekre pedig 194 054 forint költséget számoltak el.

A védőfelszerelésekről — kivéve a fogyóeszközöket, például a háztartási gumikesztyűt — az igazgatóság gondoskodik. A tisztálkodási és ápolószerek beszerzése viszont az üzem feladata. És ez, sajnos — amint azt *Kővári Ferenc*től, az ellenőrzési csoport vezetőjétől megtudtuk —, nem is olyan egyszerű feladat. A munkavédelmi célokra használható tisztálkodási és ápolószereket is jegyzékbe foglalva előírták, ám egyáltalán nem bizonyos, hogy azok mindig kaphatók is. A szállítási

üzemen kívül is vannak még nagyfogyasztók, ezért időnként egyszerűen eltűnnek a boltokból. Ismeretsegeket kell igénybe venni, kapcsolatokat kell teremteni. Hej, agyonszabályozott népgazdaság! Szükség van itt a kiskereskedelemre? Nem lenne egyszerűbb a gyári megrendelés? Még szappanért is „kézkezet mos”?

Az üzemi helyiségekben — a szokásos gépjárműjavító munkafolyamatokon kívül — *Szilágyi Sándornak*, a javítóüzem vezetőjének kalauzolásával — soron követhettük az alvázvédelemmel összefüggő műveleteket. A kocsikat mosó szaktárs még a hagyományos, vastag, nehéz gumikötényt használja, pedig ehhez a munkához is csinaltattak már neoprén védőkötényt, amelynek súlya mindössze 5 és fél dkg, körülbelül egy tízedes a régiénék. Természetesen ennél az eszköznel is rendezni kell a minősítést. Az előkészítő üzemrészben az állandó védőberendezéseken felül permetezőoverall használata az előírás. Az utolsó munkafázis-

nál, a védőbevonat felhordásánál már használatban láttuk az említett zárt védőruhát. Ezzel egyébként az előző munkafolyamatokat végző dolgozókat is ellátták, arra az esetre, ha a kocsik alá kell bújniuk. Festék és alvázvédő vegyszer szórása közben — az elszívóberendezések működtetése mellett — gumikesztyűt, védő szemüveget és friss levegős légzőkészüléket is használni kell.

Egy új, a mai követelményeknek megfelelő üzemet látogattunk meg. Gépei, berendezései is korszerűek, az egészség és a testi épség védelmét szolgáló felszereltsége hiánytalan.

— *Mégis hogyan fordulhatnak elő a védőfelszerelések mellőzéséből eredő balesetek?*

— A különböző munkafolyamatokhoz — válaszol kérdésünkre *Szilágyi Sándor* — más és más védőfelszerelést kell használni, esetleg közben olyasmit csinál a dolgozó, amihez nem kell védőeszköz. A tennivalók váltásakor, bizony, a legképzettebb szakmunkás is elfelejtkezik a kesztyűről, szemüvegről vagy bármilyen másról. Csak így tudom elképzelni. Nemrég jöttem a postához, de már eléggé hosszú szakmai gyakorlatom során sehol sem tapasztaltam ilyen felszereltséget és gondoskodást. A folyamatos oktatásról és ellenőrzésről sem feledkeztünk el, de hát minden ember sarkában nem állhat állandóan egy-egy ellenőr.

Eligazítás munkakezddéskor

Juszku Sándor, a Szabolcs-Szatmár Megyei Távközlési Üzem vezetője már nem dicsekedhet ilyen jó körülményekkel. Az ellátottsággal náluk anyagok beszerzésénél időnként mutakozó nehézségeket.

— Ezek azonban soha nem olyan mértékűek, hogy a dolgozókat kellőképpen el ne tudtuk volna látni. A munkakörülmények természetesen nem olyan jók, mintha egy korszerű épületben lennének elhelyezve. 15 körzetmesterséget kell ellátnunk, ugyanakkor az egyéni védőfelszereléseket kétféle bontva, egymástól távol eső, szűk raktárakban kell tartanunk. Együtt kell tárolnunk a munka- és a védőruhákat, ugyanakkor gondot okoz a használt, tisztított és a tönkrement védőruhák raktározása.

Néző Tibor körzetmestert és munkatársait egy alközpont bővítésének munkálatai közben látogattuk meg váratlanul. Csak *Juhász Csaba* szakmunkás végzett olyan feladatot, amelyhez védőfelszerelésre volt szükség. Mindez az előírások szerint történt.

— Hetente tartunk munkavédelmi oktatást — tájékoztat a körzetmester —, a napi eligazításakor pedig mindig közöljük a dolgozókkal, hogy az aznap munkához milyen védőfelszerelést kell használni. Ezenkívül az üzemvezető vagy helyettese meglehetősen gyakran szűrőpróbaszerűen megvizsgálja az egyéni védőeszközöket.

— *Milyennek ítélik felszerelésüket?*

A biztonsági övekkel nem vagyunk teljesen megelégedve. Jó volna, ha visszatérnének a beállítható hevederekre, mert számozáson belül meglehetősen nagy méretkülönbségek vannak. Ezenkívül a tartókötelek — csapadékos időben is dolgozunk — hamar tönkremennek. Itt jobb lenne a műanyag.

Hogy a kép kerek legyen, Nyíregyházán járva benéztünk a pályaudvari postahivatalba. Kevésbé balesetveszélyes munkaterület, Nyíregyháza 2 nem is szerepel a tavalyi baleseti statisztikában. Annál nagyobb a lélektani veszélye annak, hogy lelkicsinyeljék a megelőzés fontosságát. Nem ezt tapasztaltuk.

Nagy István hivatalvezető elénk tárta a védőkésztyűk átvételéről és a kézmosó szappan rendszeres kiosztásáról tanúszkodó kimutatásokat.

Nem járhattuk be a Debreceni Postaigazgatóság területét, de a látottak azzal biztatnak, hogy az egyéni védőfelszereléseket feltüntetett térképen nemigen található fehér folt. Így csak egy általános kéréssel fordulhatok a dolgozókhoz, valamennyi postáshoz: tartsák szívügyüknek a balesetek megelőzését, és ennek szükségességére egymást is figyelmeztessék. Milyen szép lenne, ha a beszámolójelentések szöveges részében nem találkoznánk bal eset okaként a védőfelszerelések mellőzésével vagy szabálytalan használatával.

Benda István

Szabó Sándor beöltözve alvázvédelemhez

Művelődés Szegeden

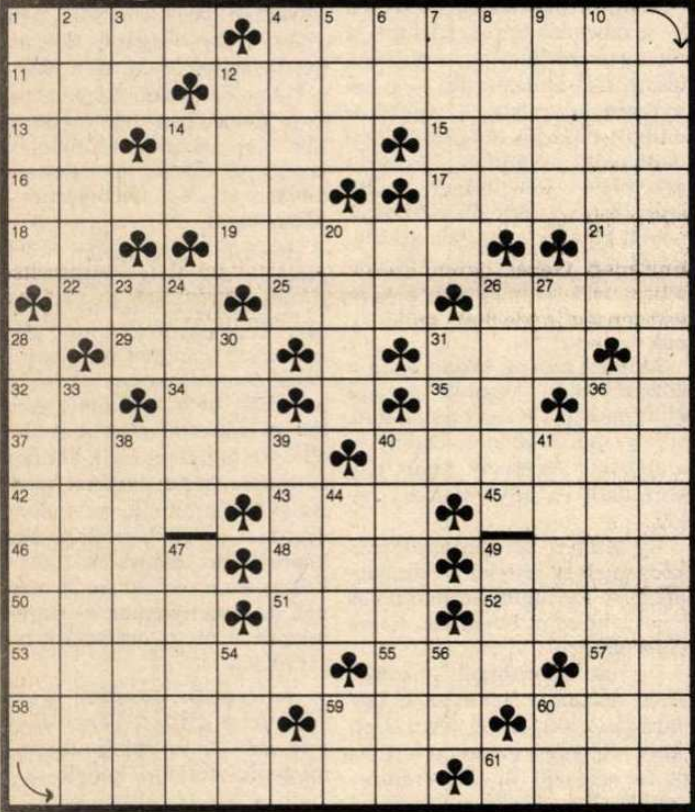
Régi múltra tekint vissza a szegedi Postás Művelődési Ház. A Dankó Pista utcában már a felszabadulás előtt működött. 1945 után a házat a Postások Szakszervezete vette át, működtetője pedig a tszb lett. Postásokból álló színjátszókörök, dalárda, zenekar is működött itt. A postások szinte második otthonuknak érezték a házat.

A változások a ház munkájában is nyomot hagytak. Mindig igazodni kellett a változó körülményekhez, igényekhez, mindig új rendezvényekkel kellett bővítenünk a már meglévőket.

A ház a város felé is nyitott volt, a művelődési lehetőségek szerves részévé vált. Ismeretterjesztő rendezvényeit a postásokon kívül a város lakói is rendszeresen látogatják. Ezen programok közül a legnépszerűbbek a földrajzi, illetve úti beszámoló jellegűek, a Szegedről — szegedieknek és a Felsővárosiak sorozata.

A ház életébe szervesen illeszkednek a klubok is. A termésmészterjáró-, kertbarát-, hanglemezbarát- és az egészségügyi klubformák igen közkedveltek, hiszen szakemberek előadásában szereznek információkat a résztvevők, amit hasznosítani tudnak.

Szervezett tanfolyamai közül a balettiskola és a szabás-varrás tanfolyamok azok, amelyeken a postás dolgozók és gyermekeik nagy számban vesznek részt és a ház bevételét is növelik.

Arany János egy 1851-ben írott szép verséből idézünk: „En a kifáradt küzdelemnek / Hanyatló korszakán merengek, / Szemem alátekint... / Késő, habár láttam virágát...” Folytatás a vízszintes 4. és a függőleges 28. alatt. Ezeket a sorokat kérjük beküldeni.

VÍZSZINTES

1. Benzint szolgáltató. 4. Az idézet első része. 11. Zenés vers. 12. Családi ünnepi esemény. 13. Igeképző. 14. Csomagolóeszköz. 15. Papagáj. 16. Szegély, perem. 17. Kérdőszó (ford.). 18. Rangjelző. 19. Íz, zammat. 21. Igeköző is, kérdőszó is. 22. „Kenyéradónk”. 25. Regény címszereplője. 26. Város Erdélyben. 29. Hegy Bulgáriában. 31. Cipőpucoló-márka. 32. Francia várbörtön. 34. Görög betű. 35. Folyó Olaszországban. 36. Éneklő szócseka (ford.). 37. Pakoló. 40. Alkot. 42. Ábrándos képzelődés. 43. Előtagként előzetes, megelőzőt jelent. 45. Héber a betű. 46. Fél Guilbert. 48. Hárf. 49. Pépes ér. 50. Északi főváros. 51. Kevert mer. 52. Zúdítás. 53. Zsolna szlovákul. 55. Finom szemcsék tömege. 57. Fél Eger. 58. Afrikai ország. 59. Ilyen írás az ogam. 60. Minden árunak van (ford.). 61. Domján...

FÜGGŐLEGES

1. Éva párja becézve. 2. A klumpa része. 3. Állati lakhely. 4. Öklöző volt. 5. Vonatkozó névmás (ford.). 6. Fél zóna! 7. Került (ford.). 8. A Rajna mellékfolyója Svájcban. 9. Fosztóképző. 10. Női becenév. 12. Buddhista szerzetes. 14. Kínai hosszmeték. 20. Fogkrém. 23. Hasításra szolgál. 24. Égési termék. 26. Görög piactér. 27. Tágas szakadék (ford.). 28. Az idézet második része. 30. Lehetőség. 31. Emberi szerv. 33. Közégből. 36. Remek (névelővel). 38. Sok ezrek (ford.). 39. Dalmű. 40. Elhelyez, költöztet. 41. Iram. 44. Téglahalom, valaha épület volt. 47. Folyó Franciaországban. 49. Történelmi időszak. 54. Birtokos eset (lat. röv. ford.). 56. Francia arany. 59. Fém. 60. Prezentál.

— Bánhidi —

Beküldési határidő: április 10.
Előző rejtvényünk helyes megfejtése: Réznyomattal, Postabank, Vertel József, Than Mór, fillér.
Könyvtalványt nyertek: Gordos István (Töttös), Hamza Gábor (Debrecen), Sulorics Anikó (Szakony), Takács István (Hajdúnánás).

Február ötödike, vasárnap, 6 óra. Sötétbe burkolódzik a környék. Az égbolton a hajnal csak most kezdi szagatni fátlyait, párás, ködös a reggel, még a nap is alszik. Nem így az a 90, vállalkozó kedvű postás kiránduló, akinek e napon meglehetősen korán csörgött a vekker. Ők azok, akik a megszokott vasárnapi lustálkodás helyett semmitől vissza nem riadva úgy határoztak, ezúttal személyesen is részesei kívánnak lenni a mohácsi sokákok messze földön híres, hagyományos télbúcsúztató ünnepségének, a régi múltra visszatekintő, évenként megismétlődő busójárásnak. A két autóbusz hamarosan megtelik a várakozó kirándulókkal, hogy most már velük vágjon neki 200 kilométeres útjának.

Ercsin átrobogva rövid időre Eötvös Józsefre emlékezünk. Élete jelentős részét töltötte e kis községben a reformkor nagy alakja, közoktatásügyünk újjászervezője, neves regényírónk. Itt is temették el. Háza, mely ma emlékmúzeum, és a temetőben álló síremléke őrzi emlékét.

A derengő reggeli fény már Százhalombattán köszönt bennünket. Távolabb jól kivehetők a hőerőmű 200 méter magas kéményeinek sziluettjai. Tervezőjük Thoma József volt, külön érdekességük, hogy vasbetonból készültek. A hőerőmű igen nagy jelentőségű, a szomszédos közolaj-finomító energiaszükségletét biztosítja. Dunaújváros határába érve hazánk első szocialista városát köszönhetjük, mely egyik legjelentősebb nehézipari bázisuk a Duna mellett. A lassan felszálló ködös pára csak kis belátást enged a Duna partján festőien fekvő Duna-földvár, mely a római korban Annamátia, a török időkben Jir Hisszari néven volt ismeretes. Festői szépségéről már Frank Millet angol festő is megemlékezett az amerikai Harper's Magazinban, 1891-ben. A ma ide látogató turistát a börtönmúzeumként felújított egykori török torony fogadja, tetején panorámaesszpresszóval.

Utunk feléhez érkezve jólesik egy kis pihenő a híres dunakömlődi halászcárdában.

Szekszárdra érve érdemes hosszabban elidőzni. Az egykor idegenforgalmi fehér foltnak ismert városka több érdekes látványlót tartogat számunkra. Központjában áll Garay Jánosnak, a város szülöttének szobra, aki nevét az Obsitossal tette felejthetetlené. A szemközti Augusz-házban többször vendégeskedett Liszt Ferenc. Itt írta a Szekszárdi mise című művét. Ma a házban emlékmúzeum látható. A város legrégibb emléke a megyei tanács udvarán látható. Az I. Béla korából való apátság romjai 1945-ben kerültek napvilágra. Fölé emelték Pollack Mihály tervei szerint a tanács klasszicista épületét. Falán emléktábla hirdeti II. Lajosnak és seregének itt jártát. Szekszárdi körsétánk Babits Mihály 1780-ban épült szülőházána ér véget, mely ma emlékmúzeum.

Bizony gyorsan repült az idő. Folytatjuk utunkat Mohácsra. Mielőtt a színes kavalkád részei

lennének, az emlékezés percei következnek. Emlékezés azokra, akik 1526-ban elesetek a török túlerővel szemben vívott csatában. A hálás utókor Sátorhelyen — a csata valószínűsíthető helyén — állított emléket tiszteletükre.

Mohácsra érve már kolompok, kürtök jelzik, hogy hamarosan kezdetét veszi a busók játéka, felvonulása.

A népszokás eredetéről mesészenek a vélemények. Egyesek a török korról hozzák összefüggésbe, mások — és ez a ma elfogadott álláspont — egyszerűen népi ünnepélynek titulálják.

A színpompás felvonulás a Kőló térről indul, talán ezzel is jelképezve, hogy a szerbek egyik népcsoportjának, a sokácoknak népi ünnepélyéről van szó. Ahogy emelkedik a hangulat, előkerülnek a hintőporos zsákok a mit sem sejtő nézelődők bosszúságára. A félelmetes álarcok még ijesztőbbé teszik a maskarás alakokat. Nagy zajjal, lármával vonulnak a főtérrre, ahol közben javában áll a bál.

Különböző népi együttesek műsorszámait peregnék. színes kavalkád varázsol némi meleget az eléggé párás, nyirkos időben. Megszámlálhatatlanul sok ember, nézelődő úton, útfélen.

Aligha tévedek, hogy ilyen alkalommal a város lakossága jócskán felduzzad. egymást érik a kirándulóbuszok, gépkocsik. Közben a Főtéren már áll a máglya. A színes műsor lezárásaként lángra lobban a rőzse, és a busók örömtánca közben kialusznak a fények. A parázs elhamvad, de az emlék megmarad.

Mi is ezzel a tudattal veszünk búcsút a busóktól, a várostól. A színes népi ünnepély, a télbúcsúztató véget ér. Reméljük, ezzel együtt a tél is.

Fáradt, korán kelő seregünk hazatér, hogy legközelebb Győr és Pannonhalma látványainak megismerésével folytatódjon a „Barangolás az országban” sorozatunk.

Nagy László

Tanácsok mindenkinek

Férfiak a konyhában

Hát kedves gyakorló férj, uram, aki lelki szemeim előtt most itt ül előttem, először is tegye szívére a kezét, és vallja meg, melyik konyhai munkát utálja a legjobban?

— Igen! — előre tudtam. A mosogatást! A legtöbb nő is. De azért ugye valakinek azt is el kell végeznie, amíg nem lesz elegendő papírtányérunk, amit használat után előkelő mozdulattal a szemétkosárba hajlíthatunk.

A mosogatás borzalmainak megelőzésére legcélszerűbb a család apraját-nagyját arra „idomítani”, hogy ha elköltötte ebédjét vagy vacsoráját, az ételmaradványokat kotorja szépen a szemétyűjtőbe, majd folyóvízzel kissé öblítse le a tányért. Ez ravasz fogás, mert a mosogatás első mozzanata mindenki által, önkezeléssel elvégeztetett. A gyakorló férj, uram örömeiben összedörzsölheti a kezét — no ez eddig megvolna. Így neki csak a lábasokba kell vizet tenni, hogy felázzanak. Ha isten ments odaégett valami, akkor tegyen bele vizet és két evőkanál sót, majd forralja fel. Így könnyen feljön a legmegátalkodottabb odakozmálás is.

Nos, eddig eljutottunk, de a mosogatás sorrendjét is meg kell ám tanulni. Aztán úgy megy minden, mint a karika-csapás. Tehát: a jó forró mosogatószerez vízben először elmoszuk az üvegholmit, aztán a porcelán és cserépedényeket, majd pedig az evőeszközöket. Legvégére maradnak a mosogatás igazi örömei: a tepsik, lábasok, serpenyők és a tepsik családijához tartozó edényszörnyűségek. Természetesen mindent külön le kell öblíteni. Következik a törülgetés művészete. Az okos gyakorló férj megle-

pi magát egy edényszárítóval, mely mindenki által elérhető áron megvásárolható. Így csak annyi a dolga, hogy szépen ráborogattja az edényeket, az evőeszközöket felállítja egyik sarkában, és az egészet tiszta ruhával letakarja, hogy ne lepje a por. Ha megszáradt, el lehet rakni.

Ha ezzel megvolnánk, kimossuk a mosogatót, öblítőt, feltöröljük a konyhát. Figyelem! A mosogatórongyot nem csapjuk hanyagul a mosogató egyik sarkába, hanem mossuk ki és terítsük ki. És máris minden kész.

*

Izgalmas kérdés: mit főzőcskézzon az egyenjogú férj, uram? Helyszűke miatt részletes tanácsokat nem adhatunk, csak annyit, szépen sétáljon be egy könyvesboltba, vásároljon egy szakácskönyvet. Ha még szégyelli egyenjogúságát, ügyesen álcázhatja magát, s úgy tesz, mintha nejeének vásárolná. Ott hon aztán — amikor senki sem látja — kicsomagolhatja és lázasan kezdhet „magolni” belőle. És csak ámulhat-bámulhat, mennyi fortélyja van a konyhai munkának. S ha elég erősnek érzi magát testben-lelekben, elkezdheti az első főzést.

Még egy szívélyes tanács: a főzőcskézés kezdeti időszakában a gyerekek lehetőleg ne lábatlankodjanak a konyhában, mert ha a papa véletlenül fogórongy nélkül markolja a tűzforró fazék fülét, esetleg nem gyermekfüleknek való szavak hagyják el a gyakorló ajkát.

De akkor sem jó a nézőközlenség, ha piszkosul odaég a rántás.

Fási Katalin

Nagy felbontású televíziózás

Ez év márciusában kezdődnek Moszkvában az új generációs, nagy felbontóképességű tévétechnikai rendszer nemzetközi bevizsgálási próbái. Az új technika fejlesztése párhuzamosan több országban is folyik.

A moszkvai bevizsgálásokról a közelmúltban ugyancsak itt tartott, a nagy felbontóképességű televíziózás problémáival foglalkozó nemzetközi értekezlet résztvevői (a Szovjetunió, az USA, Japán, Ausztria, Brazília, Anglia, Írország, Olaszország, Franciaország, Csehszlovákia és Jugoszlávia) döntöttek.

— APN —

Köszöntjük a nőket

Majsai Mária metszete

